

*OCENA
BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO
POWIATU ŻARSKIEGO
ZA ROK 2022*

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żarach

*Opracowanie
Luty 2023 rok*

SPIS TREŚCI

WSTĘP	str.2
opr. Beata Kiewra	
SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH	str.3
opr. Alina Nowacka	
STAN SANITARNY OBIEKTÓW SŁUŻBY ZDROWIA	str.11
opr. mgr inż. Edyta Wójcicka	
OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH	str.14
opr. mgr inż. Magdalena Pietek	
ZWODOCIĄGOWANIE POWIATU ŻARSKIEGO, JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI	str.18
opr. mgr Adrian Mazurek	
OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	str.23
opr. mgr Adrian Mazurek	
WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE ŚRODOWISKA PRACY	str.26
opr. mgr inż. Marlena Brela	
CHOROBY ZAWODOWE	str.31
opr. mgr inż. Marlena Brela	
ŚRODKI ZASTĘPCZE	str.33
opr. mgr inż. Marlena Brela	
WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	str.34
opr. Klaudia Kubik	
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	str.38
opr. Beata Gałęzowska, mgr inż. Adrianna Palewska	
PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA	str.427
opr. mgr Katarzyna Bernagiewicz	
DZIAŁALNOŚĆ INTERWENCYJNA	str.47
opr. Beata Kiewra	

WSTĘP

Powiat Żarski, o powierzchni 1393 km², zamieszkuje 94 508 osób (48 667 kobiet i 45 841 mężczyzn). Powiat jest jednym z największych powiatów na terenie województwa lubuskiego, położonym w południowo-zachodniej części województwa lubuskiego przy granicy polsko-niemieckiej na Nysie Łużyckiej. Na wschodzie graniczy z powiatem żagańskim, na południu ze zgorzeleckim, na północy z powiatem krośnieńskim i zielonogórskim, na zachodzie graniczy z Krajem Związkowym Brandenburgii i z Krajem Związkowym Saksonii.

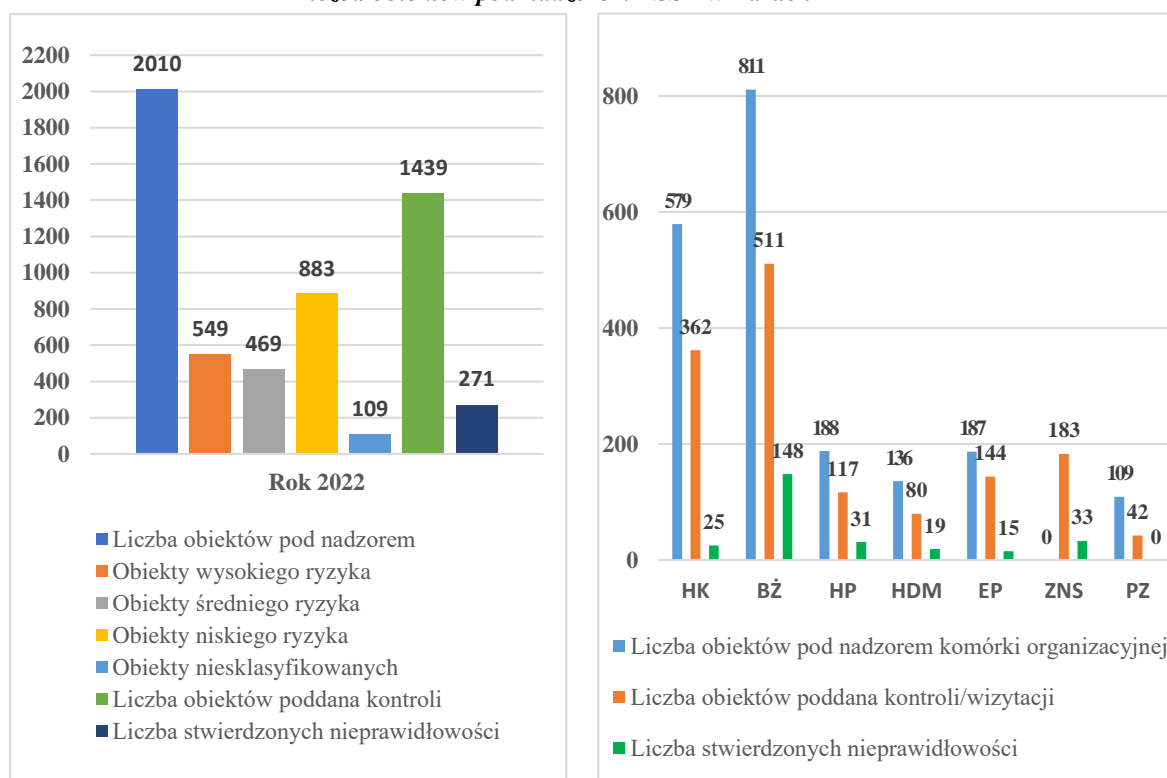
Dane statystyczne wg GUS - Stan na 31 grudnia 2021 roku

	Powierzchnia	Ludność	
		mężczyźni	kobiety
Powiat żarski	1393 km²	45841	48667
Miasto			
Łęknica	16 km ²	1144	1220
Żary	33 km ²	17326	19233
Gminy wiejskie			
Brody	241 km ²	1673	1663
Lipinki Łużyckie	89 km ²	1618	1715
Przewóz	178 km ²	1525	1566
Trzebiel	166 km ²	2785	2828
Tuplice	66 km ²	1462	1539
Żary	294 km ²	6099	6184
Gminy miejsko-wiejskie			
Jasień	127 km ²	3419	3448
<i>miasto</i>	5 km ²	2056	2102
<i>gmina</i>	122 km ²	1363	1346
Lubsko	183 km ²	8790	9271
<i>miasto</i>	13 km ²	6534	7014
<i>gmina</i>	170 km ²	2256	2257

Działalność kontrolno-represyjna prowadzona w roku 2022 (na podstawie sprawozdania rocznego MZ-45)

Ilość obiektów pod nadzorem	Przeprowadzone kontrole/wizytacje	Wydane decyzje merytoryczne	Wydane decyzje płatnicze	Wydane postanowienia	Wydane tytuły wykonawcze	Nałożone mandaty	Kwota nałożonych mandatów	Liczba pobranych próbek	Liczba wykonanych oznaczeń
2010	7514	333	466	56	2	164	50700	380	3351

Liczba obiektów pod nadzorem PSSE w Żarach

SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHORÓB ZAKAŻNYCH

Analizie poddano zgłoszone do PSSE w Żarach wybrane choroby zakaźne, które w 2022 roku podlegały rejestracji. Od lat na terenie powiatu nie są rejestrowane zachorowania na odrę, tężec, błonicę, brucellozę, poliomyelitis. W dalszym ciągu odnotowuje się zachorowania na COVID-19 wywołane koronawirusem SARS-CoV-2. Powiatowe wskaźniki zachorowalności większości rejestrowanych chorób zakaźnych kształtują się na znacznie niższym poziomie niż w ubiegłych latach. Przyczynił się do tego wybuch w 2020 r. pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Porównanie wielkości zachorowań na choroby zakaźne oraz zapadalność (na 100 000 mieszkańców) w latach 2019-2022

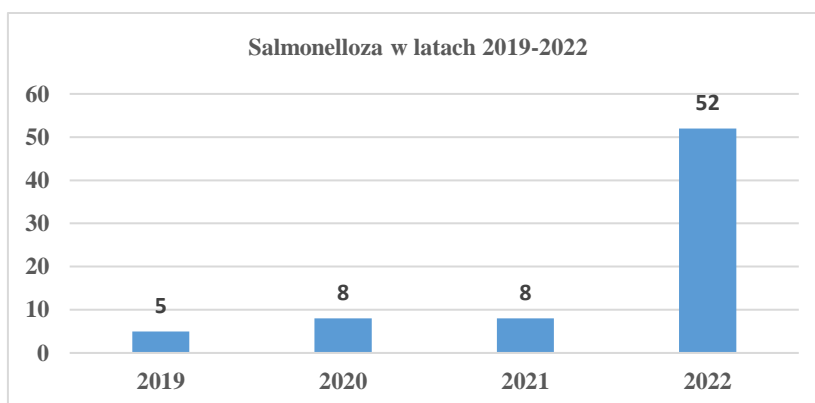
Lp.	Jednostki chorobowe	2019		2020		2021		2022	
		Liczba zachorowań	Wskaźnik	Liczba zachorowań	Wskaźnik	Liczba zachorowań	Wskaźnik	Liczba zachorowań	Wskaźnik
1.	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	5	5,11	8	8,32	8	8,32	52	56,06
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe - ogółem	2	2,04	3	3,12	5	5,20	7	7,55
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe	69	70,45	7	7,28	9	9,36	79	85,17
5.	Biegunka i zapalenie żołądkowo jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu - ogółem	105	107,21	45	46,82	31	32,25	383	412,92
6.	Biegunki dzieci do lat 2	19	19,4	7	7,28	5	5,20	48	51,75
7.	Krzyszyc	1	1,02	0	0,0	0	0	0	0
8.	Płonica	17	17,36	5	5,2	0	0	18	19,41
10.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	0	0	0	0	0	0	0	0
12.	Zapalenie mózgu inne i nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0
14.	Choroba meningokokowa	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Borelioza	86	87,81	28	29,13	49	50,98	120	129,38
16.	Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę-podjęte szczepienia p/wściekliznie	15	15,32	6	6,24	34	35,38	20	21,56
17.	Ospa wietrzna	623	636,09	285	296,53	114	118,61	739	796,75
18.	Różyczka	0	0	0	0	0	0	0	0
19.	WZW typu A	28052	28641,44	0	0,0	0	0	0	0
20.	WZW typu B	4	4,08	6	6,24	6	6,24	12	12,93
21.	WZW typu C	19	19,4	10	10,4	7	7,28	22	23,72
22.	Świnka	4	4,08	3	3,12	0	0	1	1,07
23.	Odra	0	0	0	0	0	0	0	0
24.	Róża	10	10,21	4	4,16	0	0	18	19,40
25.	Choroba wywołana przez Haemophilus influenzae	0	0	0	0	0	0	0	0
26.	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae	2	2,04	0	0,0	2	2,08	6	6,46
27.	HIV	4	4,08	5	5,2	0	0	8	8,62
28.	AIDS	0	0	1	1,04	0	0	1	1,07
29.	Grypa i zachorowania grypopodobne	28052	28641,44	13086	13615,51	6949	7230,18	21227	22 885,76
30.	SARS-CoV-2	0	0	2669	2777	5546	5770,41	5 346	5 763,76

CHOROBY SZERZĄCE SIĘ DROGĄ POKARMOWĄ

Salmonellozy

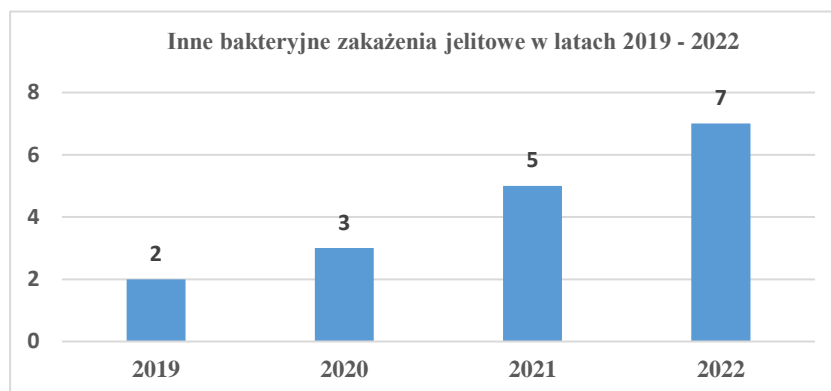
W 2022 roku na terenie powiatu zarejestrowano 52 przypadki zakażenia przewodu pokarmowego wywołane pałeczkami *Salmonella*. Hospitalizacji wymagało 10 pacjentów. Teren miejski zamieszkiwało 48 osób, natomiast teren wiejski 4 osoby. W podziale na płeć, zachorowania dotyczyły w 27 przypadkach mężczyzn, w 25 następnych kobiet. Czynnikiem etiologicznym odpowiedzialnym za zakażenia przewodu pokarmowego była pałeczka *Salmonella Enteritidis*. Nagły wzrost zachorowań spowodowany był wystąpieniem w lipcu 2022 r. ogniska zatrucia pokarmowego w jednym z żarskich przedszkoli. Nadzorem objęto 101 osób – 83 wychowanków i 18 pracowników. U 44 osób potwierdzono zakażenie pałeczkami *Salmonella Enteritidis*. W ramach postępowania przeciwepidemicznego przebadano osoby z najbliższego otoczenia chorych.

W rejestrze nosicieli zarejestrowanych zostało 35 pozycji – 26 osób to osoby po przechorowaniu, 8 osób ze styczności z chorym i 1 osoba wykonywała badania do książeczki zdrowia. Dynamikę zachorowań na przestrzeni lat przedstawia wykres.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe

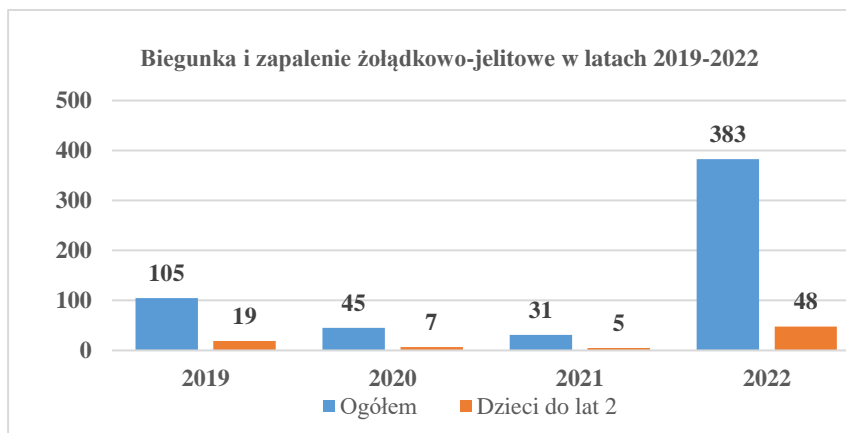
W roku 2022 zarejestrowano ogółem 7 bakteryjnych zakażeń jelitowych. Nie odnotowano zakażeń u dzieci do lat 2. Wszystkie osoby były hospitalizowane. Teren miejski zamieszkiwały 4 osoby, natomiast teren wiejski 3 osoby. Wśród chorych było 4 mężczyzn i 3 kobiety. We wszystkich przypadkach czynnikiem chorobotwórczym było *Clostridium difficile*. Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost zakażeń jelitowych wywołanych przez bakterie. Dynamikę zachorowań przedstawia wykres.

Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

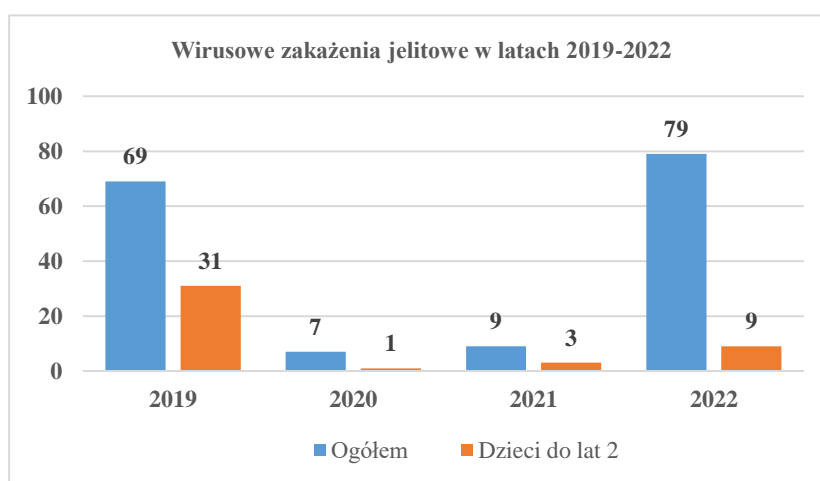
W 2022 roku zarejestrowano 383 przypadków zachorowań na biegunkę – 48 zachorowań dotyczyło dzieci do lat 2. W podziale „miasto-wieś” 43 % ogółu zachorowań przypada na mieszkańców miast, natomiast 57% na mieszkańców wsi powiatu żarskiego. Przy podziale na płeć odsetek zachorowań wśród mężczyzn dotyczy 51% ogółu, natomiast wśród kobiet wynosi 49 %. W ogólnej grupie chorych leczenia szpitalnego wymagało 64 pacjentów, pozostali leczeni byli ambulatoryjnie. Wśród zachorowań dotyczących dzieci do lat 2 leczenia szpitalnego wymagało 19 dzieci.

W porównaniu do poprzednich lat zauważono gwałtowny wzrost zakażeń jelitowych wywołanych przez bakterie. Dynamikę zachorowań na przestrzeni lat przedstawia wykres.

Wirusowe zakażenia jelitowe

Zarejestrowano 79 zachorowań. Zachorowania dzieci do lat 2 stanowiły 11% wszystkich zachorowań. W większości przypadków czynnikiem chorobotwórczym był Rotawirus. Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost zakażeń jelitowych wywołanych przez wirusy.

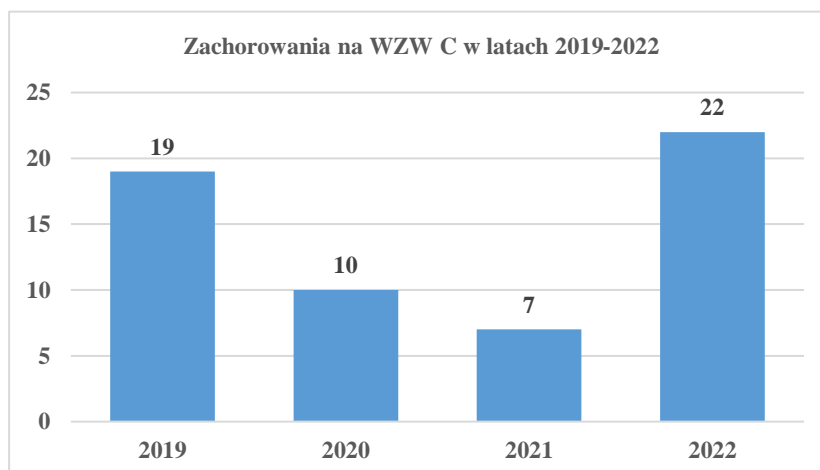
W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU ERADYKACJI ZACHOROWAŃ NA POLIOMYELITIS

W omawianym okresie sprawozdawczym nie wpłynęło zgłoszenie ostrego porażenia wiotkiego z terenu powiatu.

ZACHOROWANIA I ZAKAŻENIA SZERZĄCE SIĘ DROGĄ NARUSZENIA CIĄGŁOŚCI TKANEK

Wirusowe Zapalenie Wątroby typu C

Zarejestrowano 22 zachorowania na WZW typ C. Zachorowania dotyczyły 11 kobiet i 11 mężczyzn. Teren miejski zamieszkiwało 5 osób, natomiast teren wiejski 17 osób. Osoby ze styczności z chorymi skierowano do nadzoru lekarskiego.

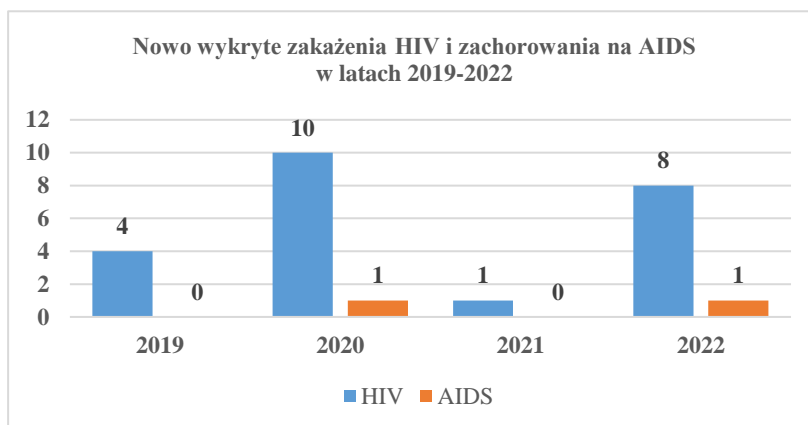

Wirusowe Zapalenie Wątroby typu B

W 2022 roku nie zarejestrowano zachorowań na ostre WZW typu B. Zarejestrowano natomiast przypadki zachorowań o charakterze przewlekłym i bliżej nieokreślonym u 12 osób. Zachorowania dotyczyły 1 kobiety i 11 mężczyzn. Z terenu miejskiego pochodziło 10 osób, natomiast 2 z terenu wiejskiego. W wyniku przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że osoby te nie były szczepione przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B przed zachorowaniem. W ramach sprawowanego nadzoru epidemiologicznego osoby ze styczności z osobami zakażonymi wirusem zapalenia wątroby typu B skierowano do nadzoru lekarskiego.

Nowo wykryte zakażenia HIV, AIDS

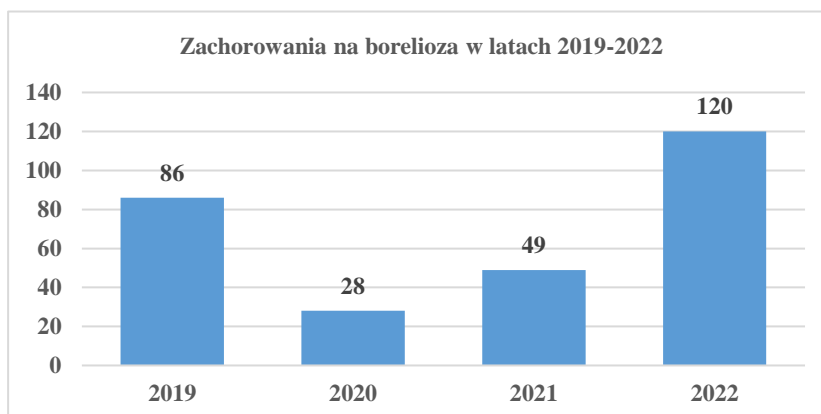
W roku 2022 zarejestrowano 8 nowo wykrytych zakażeń HIV. Zakażenia dotyczyły 7 mężczyzn i 1 kobiety. 7 osób pochodziło z terenu miejskiego, natomiast 1 z terenu wiejskiego. W okresie sprawozdawczym odnotowano 1 zachorowanie na AIDS.

CHOROBY ODZWIERZĘCE

Borelioza

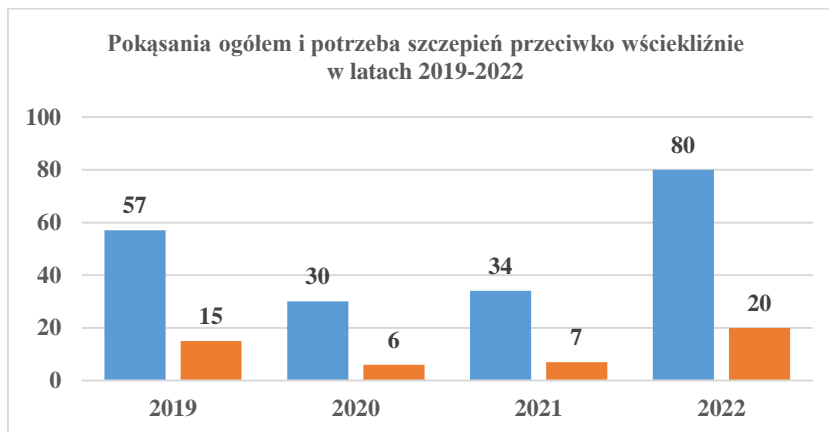
W roku 2022 r. liczba zachorowań na boreliozę była ponad dwa razy wyższa niż w roku ubiegłym i wyniosła 120. Spośród ogółu zarejestrowanych 66% stanowią kobiety, natomiast 34% mężczyźni. Chorzy zamieszkujący tereny miejskie stanowią 53%, a teren wiejski 47% ogółu zarejestrowanych.

Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę

W roku 2022 r. zarejestrowano 80 pokąsań przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę. Spośród ogółu pokąsanych 20 osób zakwalifikowano do szczepień przeciwko wściekliznie.

W ramach nadzoru nad osobami narażonymi na zakażenie wirusem wścieklizny pracownicy pionu epidemiologii prowadzą współpracę z Poradnią Profilaktyki Wścieklizny w Zielonej Górze, Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Lubsku, Powiatową Komendą Policji oraz Strażą Miejską w Żarach. Dynamikę pokąsań oraz potrzebę szczepień przeciwko wściekliznie na terenie powiatu żarskiego przedstawia wykres.

ZAKAŻENIA ZAKŁADOWE

W 2022 r. nie zostało zarejestrowane żadne ognisko zakażenia zakładowego. „Szpital Na Wyspie” Sp.z o.o. w Żarach zgłaszał pojedyncze przypadki hospitalizowanych pacjentów z kolonizacją *Klebsiella pneumoniae* NDM. Zarejestrowano 10 takich przypadków wśród pacjentów ZOL, Oddziału Wewnętrznego, Chirurgicznego i Geriatrycznego. Podjęto działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne w celu unieszkodliwienia źródła zakażenia oraz przecięcia dróg szerzenia się zakażenia. W ramach nadzoru szpital pobierał od każdego skolonizowanego pacjenta oraz osób z kontaktu wymazy do badań przesiewowych w kierunku patogenu alarmowego.

NEUROINFEKCJE

Choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*

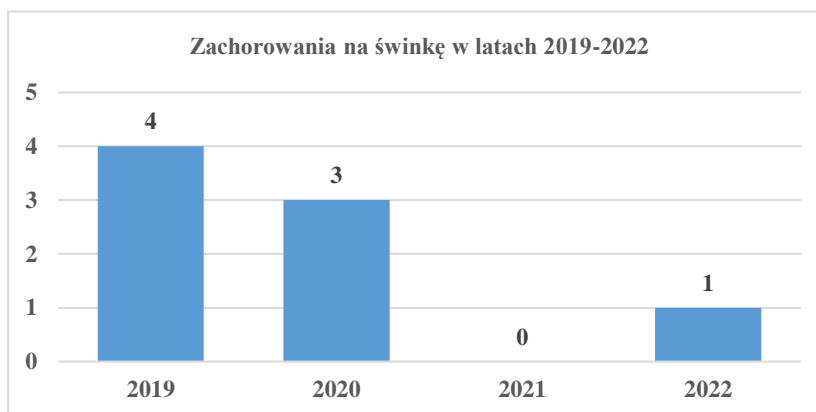
W 2022 r. zarejestrowano 18 przypadków zachorowań pod postacią róży. Rozpoznanie stawiane były na podstawie objawów klinicznych. Kobiety stanowiły 44% ogółu chorych, natomiast mężczyźni 56%. Z terenów miejskich pochodziło 8 osób, a z terenów wiejskich 10 osób.

CHOROBY PRZECIWKO KTÓRYM PROWADZONE SĄ SZCZEPIENIA OCHRONNE

Wśród chorób objętych obowiązkowym Programem Szczepień Ochronnych w 2022 r. nie zarejestrowano zachorowań na błonicę, tężec, różyczkę, odrę oraz poliomyelitis.

Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)

W roku 2022 r. zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na nagminne zapalenie przyusznic (świnkę). Dotyczyło chłopca pochodzącego z terenu miejskiego, który nie był zaszczepiony przeciwko nagminnemu zapaleniu przyusznic. Rozpoznanie postawione zostało na podstawie objawów klinicznych.

POZOSTAŁE CHOROBY ZAKAŻNE

Ospa wietrzna

Ospa wietrzna jest chorobą zakaźną wieku dziecięcego wywoływaną przez wirus *varicella-zoster*. Cechą charakterystyczną tego wirusa jest bardzo wysoka zaraźliwość sięgająca 90-95%.

Najczęstszym źródłem zakażenia jest bezpośredni kontakt z chorym. Zakażenie szerzy się drogą kropelkową, a także pośrednio przez kontakt z przedmiotami zanieczyszczonymi wydzielinami z dróg oddechowych chorej osoby bądź zawartością pęcherzyków. Okres wylęgania ospy wietrznej wynosi średnio

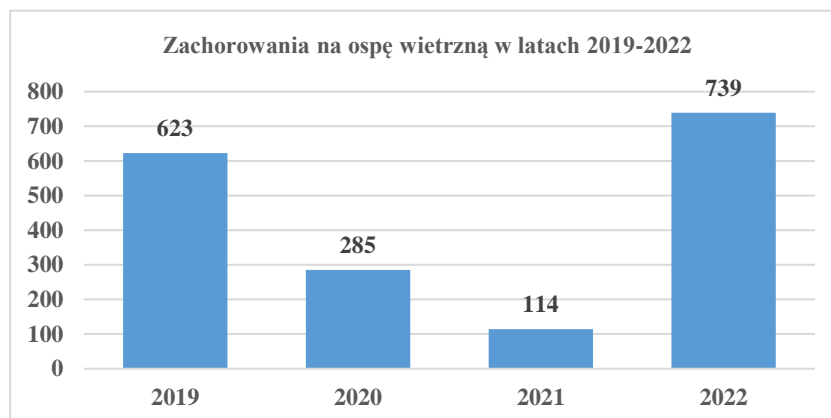
14-16 dni. Choroba może rozwinąć się już po 10 dniach, a maksymalnie do 21 dni po kontakcie z zakaźnie chorym. Okres zakaźności trwa 1-2 dni przed i do 6 dni po pojawieniu się wysypki, praktycznie do przyschnięcia wszystkich pęcherzyków. Ze względu na łatwość przenoszenia się wirusa ospy wietrznej istnieją trudności

w zwalczaniu epidemii zakładowych. Zachorowanie pozostawia z reguły trwałą odporność, powtórne zachorowania są rzadkie. Ważnym elementem w walce z występowaniem tak licznych zachorowań są m.in. dostępne szczepienia przeciwko ospie wietrznej.

W roku 2022 zarejestrowano znacznie większą liczbę zachorowań niż w roku ubiegłym. Ogółem zgłoszono 739 przypadków zachorowań na podległym terenie. Spośród zarejestrowanych zachorowań 356 osób to mężczyźni, a pozostałe 383 osoby to kobiety. Zachorowania dotyczyły osób z następujących grup wiekowych:

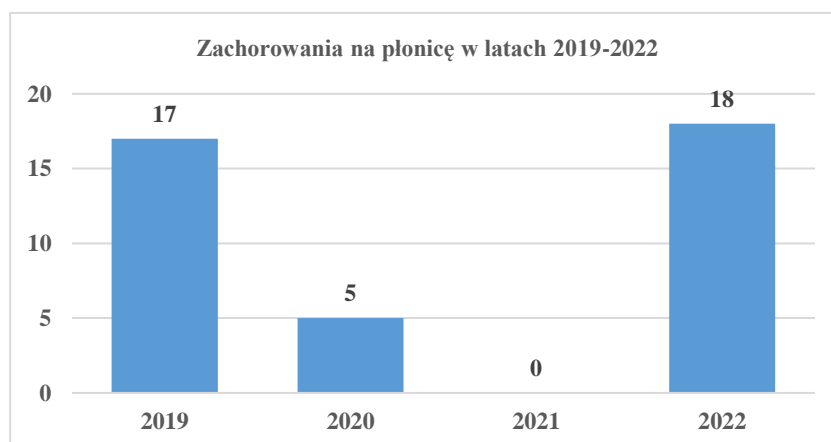
- 0 lat: 11 osób
- 01-04 lat: 294 osoby
- 05-09 lat: 345 osób,
- 10-14 lat: 50 osób,
- 15-19 lat: 3 osoby,
- 20-24 lat: 4 osoby,
- 25-29 lat: 5 osób,
- >30 lat: 27 osób.

Spośród ogółu chorych 709 osób nie było szczepionych przeciwko ospie wietrznej, 3 osoby zostały zaszczepione dwoma dawkami, a u 27 brakuje danych na temat zaszczepienia.

Płonica

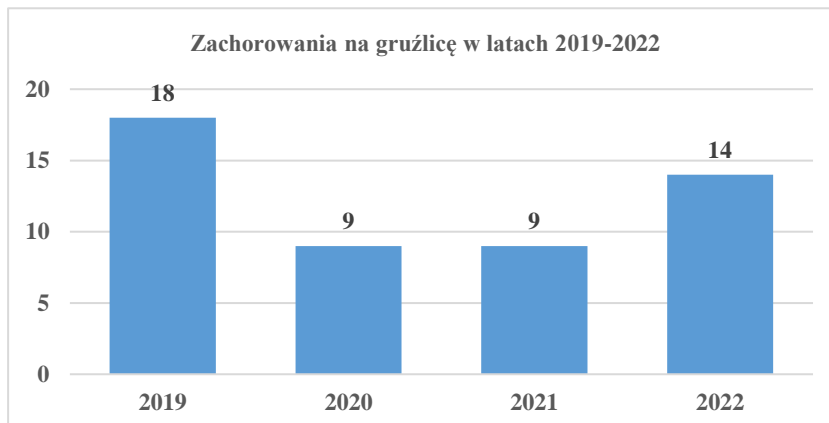
Zarejestrowano 18 przypadków zachorowania na płonicę. Kobiety stanowiły 44% ogółu chorych, natomiast mężczyźni 86%. Teren miejski zamieszkiwało 13 osób, wiejski 5 osób. Rozpoznania stawiane były na podstawie objawów klinicznych.

Gruźlica

W 2022 roku do PSSE w Żarach zgłoszono 14 nowych przypadków zachorowań na gruźlicę płuc. Spośród ogółu zgłoszonych 13 przypadków dotyczyło mężczyzn, natomiast 1 dotyczył kobiety. Teren miejski zamieszkiwało 10 osób, a teren wiejski 4 osoby.

Osoby ze styczności z chorymi zostały objęte nadzorem epidemiologicznym - uzyskały informację o konieczności zgłoszenia się do lekarza POZ. Do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej ww. osób wystosowano pismo z informacją o konieczności objęcia nadzorem lekarskim, wykonaniu badań, a w razie konieczności skierowaniu do poradni specjalistycznej celem wykonania dodatkowych badań i wdrożenia ewentualnej chemioprophylaktyki.

ZAKAŻENIE KORONAWIRUSEM SARS-COV-2

W 2022 w dalszym ciągu odnotowywane były zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2. Do końca roku zarejestrowano 5 346 przypadków potwierdzonych oraz 72 przypadki możliwe. Hospitalizacji wymagało 31 osób.

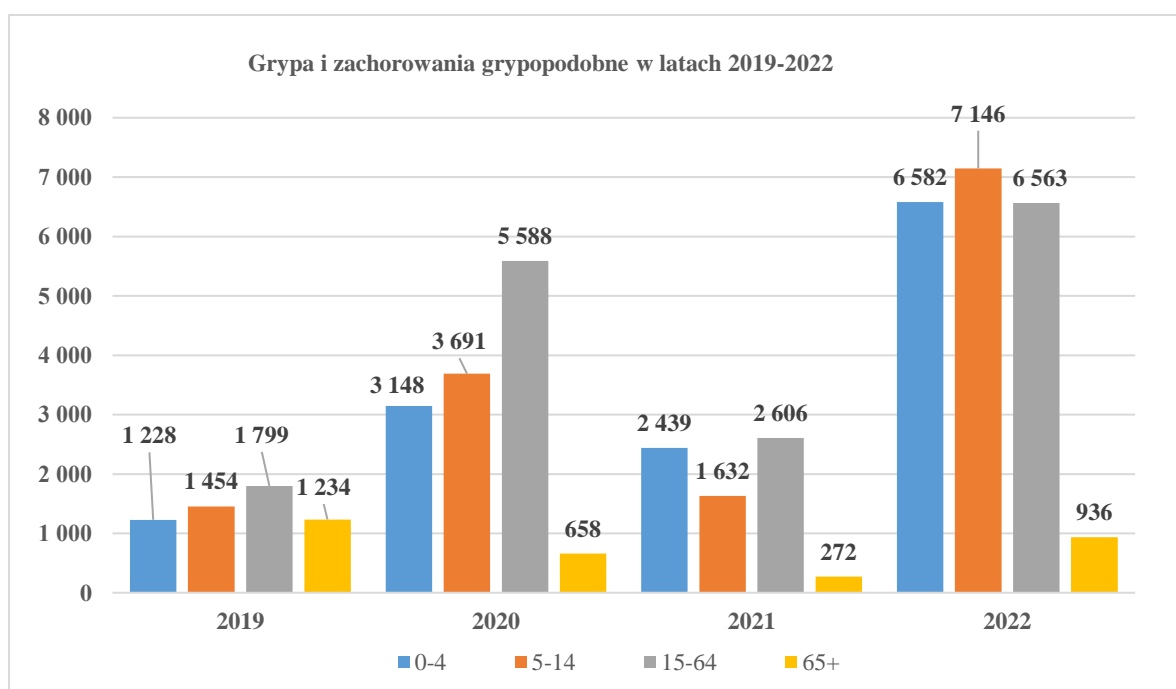
GRYPA I ZACHOROWANIA GRYPPODOBNE

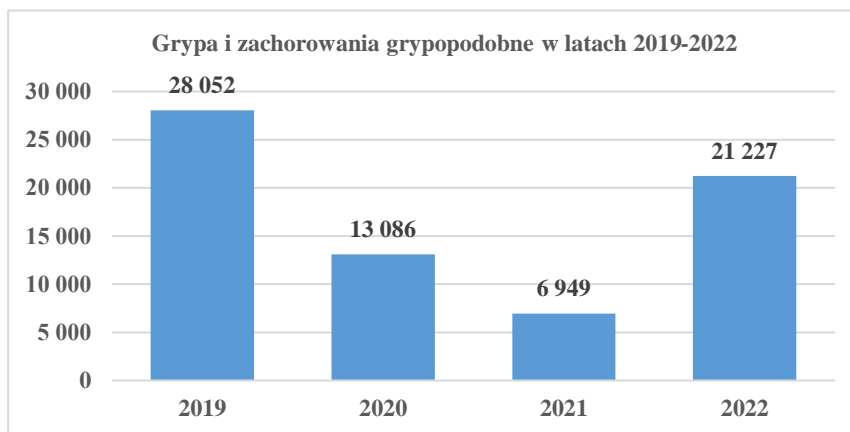
W 2022 roku do PSSE w Żarach zgłoszono 21 227 zachorowań na grypę i zachorowania grypopodobne z czego:

- w przedziale 0-4 lat zachorowało 6 582 osób,
- w przedziale 5-14 lat zachorowało 7 146 osób,
- w przedziale 15-64 lat zachorowało 6 563 osób,
- w przedziale >65 lat zachorowało 936 osób.

Z ogółu zachorowań 8 osób skierowano do szpitala celem kontynuacji leczenia.

Spośród ogółu chorych 5 osób miało postawione rozpoznanie na podstawie testu potwierdzającego zachorowanie na grypę typu A. Zachorowania dotyczyły 3 kobiet i 2 mężczyzn. Hospitalizowane były 2 osoby, natomiast 1 osoba została zaszczepiona na grypę. Wśród ogółu 4 zachorowania dotyczyły dzieci do 14 roku życia. Reszta przypadków rozpoznana była na podstawie objawów klinicznych.

ZGONY

W 2022 roku na terenie powiatu żarskiego zarejestrowano ogółem 83 zgony – 1 z powodu posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* oraz 82 z powodu zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 w następujących grupach wiekowych:

- 15-19 lat: 1 osoba
- 30-39 lat: 2 osoby
- 40-40 lat: 2 osoby
- 50-59 lat: 6 osób
- powyżej 60 lat: 71 osób

Zgony dotyczyły w 45 przypadkach kobiet, a w 37 przypadkach mężczyzn.

SZCZEPIENIA OCHRONNE

Wiele chorób zakaźnych eliminowanych jest przez obowiązkowe szczepienia ochronne ujęte w Programie Szczepień Ochronnych. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 44 kontrole w placówkach wykonujących szczepienia ochronne.

Liczba osób uchylających się od szczepień utrzymuje się na porównywalnym poziomie z rokiem ubiegłym, poziom zaszczepienia w powiecie żarskim w 2022 roku utrzymuje się na dobrym poziomie.

WNIOSKI

1. Zniesienie przez polski rząd obostrzeń w związku z transmisją wirusa SARS-CoV-2 wpłynęło na znaczny wzrost zachorowalności na większość rejestrowanych chorób zakaźnych.
2. Wskaźnik pokąsań przez zwierzęta oraz potrzeba zastosowania profilaktyki wścieklizny w postaci szczepień jest znacznie wyższy w porównaniu do roku ubiegłego.
3. Liczba zachorowań na choroby infekcyjne przewodu pokarmowego jest znacznie wyższa w porównaniu do roku poprzedniego. Nagły wzrost zachorowań spowodowany był wystąpieniem w lipcu 2022 r. ogniska zatrucia pokarmowego w jednym z żarskich przedszkoli.
4. Wskaźnik zachorowań na boreliozę jest wyższy niż w roku ubiegłym. Rozpoznanie boreliozy głównie stawiane było na podstawie wystąpienia rumienia wędrującego.
5. Liczba zarejestrowanych zachorowań wywołanych wirusami hepatotropowymi typu B i C jest dwa razy wyższy niż w ubiegłym roku. Jako źródło zakażenia podaje się kontakty z placówkami służby zdrowia.
6. W trakcie dochodzenia epidemiologicznego wśród chorych na wirusowe zapalenie wątroby każdorazowo przekazywane były informacje na temat dróg zakażenia, w tym dróg pozamedycznego zakażenia, dostępnych szczepieniach przeciwko WZW typu B dla osób z otoczenia chorych i zakażonych HBV oraz osób chorych i zakażonych HCV.
7. W omawianym okresie sprawozdawczym na terenie powiatu nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Od lat nie notuje się zachorowań na odrę, natomiast zachorowania na świnkę występują pojedynczo. Pozwala to wnioskować, że jest to efekt konsekwentnego stosowania się mieszkańców powiatu do obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych.
8. Program Szczepień Ochronnych jest na dobrym poziomie. Prowadzone są działania edukacyjno-prewencyjne w stosunku do nielicznych osób uchylających się od szczepień obowiązkowych.
9. Program Obowiązkowych Szczepień Ochronnych kształtuje również sytuację epidemiologiczną na terenie powiatu żarskiego w zakresie zachorowań na poliomyelitis. Do powyższego wniosku upoważnia ponad 10-letnia obserwacja przekazywanych danych z oddziału dziecięcego usytuowanego na terenie powiatu.

STAN SANITARNY OBIEKTÓW SŁUŻBY ZDROWIA

Według prowadzonej ewidencji podmiotów wykonujących działalność leczniczą, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach nadzoruje następujące grupy obiektów:

Lp.	Rodzaj obiektu	Ilość nadzorowanych obiektów	Ilość przeprowadzonych kontroli w obiektach	Liczba zaplanowanych kontroli
1.	Szpital	1	2	1
2.	Hospicjum	1	1	1
3.	Przychodnie, ośrodki, poradnie, ambulatoria	47	65	57
4.	Medyczne laboratoria diagnostyczne, w tym punkty pobrań materiału do badań	8	2	2
5.	Zakłady rehabilitacji leczniczej	5	2	2
6.	Inne podmioty	8	3	3
7.	Indywidualne praktyki lekarskie	32	24	28
8.	w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów	26	23	26
9.	Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie	76	31	43
10.	w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów	11	9	14
11.	Grupowe praktyki lekarskie	4	4	4
12.	w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów	3	3	3
13.	Indywidualne praktyki pielęgniarek i położnych	33	1	1
14.	Inne indywidualne praktyki zawodowe	13	0	0
Razem:		197	132	139

Prowadzony nadzór sanitarny obejmuje ocenę stanu sanitarno-higienicznego, ocenę stanu technicznego obiektów, ocenę podejmowanych działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, w tym zakażeń SARS-CoV-2, ocenę wykonawstwa szczepień ochronnych oraz ich dokumentowania, ocenę gospodarowania preparatami szczepionkowymi, ocenę prawidłowości prowadzenia procesów dezynfekcji i sterylizacji, ocenę postępowania z odpadami medycznymi, z czystą i brudną bielizną oraz ocenę wdrażania procedur, ocenę realizacji wymogów w zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki, a także kontrole w związku z dopuszczeniem obiektu do użytkowania.

Postępowanie administracyjne

W skontrolowanych placówkach wydano 18 decyzji, w tym 9 płańniczych i 9 merytorycznych. Łącznie stwierdzono 26 nieprawidłowości w 11 obiektach, z czego 7 to działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze oraz 5 działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową. W 32 placówkach wydano łącznie 73 zalecenia pokontrolne. Zalecenia dotyczyły głównie zamontowania moskitier przeciwko owadom w otwieranych oknach znajdujących się w gabinetach zabiegowych. W przypadku wykonywania dekontaminacji narzędzi wielokrotnego użytku zalecano prowadzenie rejestracji przebiegu mycia i dezynfekcji narzędzi, umieszczania wskaźników do kontroli pakietów z narzędziami w każdym sterylizowanym pakiecie, wykonywania codziennie przed rozpoczęciem sterylizacji testu Bowie Dick'a, prowadzenia dokumentacji dotyczącej sterylizacji z uwzględnieniem ilości i rodzaju sterylizowanego materiału. Wystawiono jeden mandat karny.

Stan techniczny

Skontrolowane obiekty posiadały właściwy stan techniczny, za wyjątkiem 9 obiektów, z pośród których 3 to podmioty wykonujące działalność leczniczą przez praktykę zawodową, 6 przez podmioty lecznicze. Stwierdzone nieprawidłowości to pęknięcia, ubytki tynku, odpryski i łuszczenia farby wpływające na zły stan techniczny ścian, sufitów czy też podłóg w poczekalniach, ciągach komunikacyjnych, gabinetach zabiegowych bądź lekarskich. Zły stan wyposażenia tj. szafki czy krzesła/fotele. Stwierdzono również brak ciepłej wody w toalecie dla pacjentów, brak wentylacji mechanicznej w toalecie dla personelu.

Stan sanitarno-higieniczny

Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych nie stwierdzono uchybień w zachowaniu czystości bieżącej. W placówkach opracowane były procedury sprzątanania. Wydzielono sprzęty porządkowe oraz środki czystościowe, które przechowywane były w wydzielonych pomieszczeniach bądź miejscach. Sprzęt porządkowy podzielony był na strefy czystości, tzn. oddzielny sprzęt wykorzystywany do sprzątanania pomieszczeń zabiegowych i niezabiegowych. Środki dezynfekcyjne w placówkach dobierane były prawidłowo i stosowane zgodnie z ich przeznaczeniem oraz z zaleceniami producenta, a także przestrzegane były terminy ich ważności.

Procesy dekontaminacji

W placówkach opracowane są procedury higienicznego oraz chirurgicznego mycia i dezynfekcji rąk w zależności od charakteru placówki. W gabinetach zabiegowych znajdują się umywalki przeznaczone do mycia rąk personelu, wyposażone w bieżącą ciepłą i zimną wodę, armaturę czerpalną, z możliwością uruchamiania jej bez kontaktu z dłonią, dozownik z mydłem w płynie oraz antyseptykiem do rąk. Pojemniki na antyseptyki są głównie wiszące, zarówno kontaktowe jak i bezkontaktowe tzw. łokciówki. Pojemniki uzupełniane są poprzez wymianę wkładu lub poprzez dolewanie środka. Pojemniki przed wymianą lub uzupełnieniem są myte i dezynfekowane. Przy umywalkach znajdują się podajniki z ręcznikami jednorazowego użytku oraz kosze na zużyte ręczniki.

W przypadku stosowania narzędzi wielokrotnego użytku zapewniane są odpowiednie ciągi technologiczne umożliwiające postępowy ruch narzędzi od materiałów brudnych do sterylnych. Dekontaminacja prowadzona jest w wydzielonych miejscach w gabinetach zabiegowych bądź lokalnych sterylizatorniach. W przypadku nadzorowanego szpitala mycie, dezynfekcja oraz sterylizacja prowadzone są w centralnej sterylizatorni. Do dezynfekcji narzędzi wykorzystywane są pojemniki plastikowe z sitem, przykryciem, stabilne, oznakowane bądź myjki ultradźwiękowe czy myjnie dezynfekcyjne. Ilość sporządzanych roztworów roboczych zapewnia całkowite zanurzenie dezynfekowanych narzędzi.

Postępowanie z odpadami

Odpady medyczne zakaźne zbierane są selektywnie w miejscu ich wytwarzania do oznakowywanych worków i plastikowych pojemników jednorazowego użytku, opatrzonej informacją zawierającą: kod odpadów (18 01 03), nazwę wytwórcy, nr regon, nr księgi rejestrowej, datę i godzinę otwarcia (rozpoczęcia użytkowania), datę i godzinę zamknięcia. Opracowane są procedury oraz instrukcje. Transport odpadów zakaźnych do miejsca ich wstępnego magazynowania odbywa się przy użyciu dodatkowych zamykanych pojemników lub z wykorzystaniem zamkniętych koszy przeznaczonych do zbierania odpadów. Odpady przechowywane są w wydzielonych miejscach, w urządzeniach chłodniczych. W większości placówek lodówki posiadają wewnątrz wykonane z materiałów gładkich, łatwozmywalnych, odpornych na działanie środków dezynfekcyjnych. Drzwi i uszczelki zabezpieczają je przed dostępem owadów, gryzoni i innych zwierząt. Urządzenia wyposażone są w termometr do pomiaru temperatury wewnątrz. Odpady przechowywane są do miesiąca, w temperaturze poniżej 10°C.

W przypadku 5 obiektów stwierdzono nieprawidłowości w warunkach przechowywania odpadów medycznych, które dotyczyły złego stanu technicznego przenośnych urządzeń do przechowywania odpadów medycznych, braku termometrów w lodówkach, które mierzyłyby temperatury magazynowania odpadów. W przypadku jednej praktyki, stwierdzono zbyt długi czas przechowywania odpadów w miejscu ich wytworzenia (7 dni) w związku z czym na właściciela praktyki nałożono mandat karny.

Zaopatrzenie w wodę

Na terenie działalności PSSE w Żarach nie ma podmiotów leczniczych zaopatrywanych w wodę z własnego ujęcia. Do wszystkich woda dostarczana jest przy pomocy wodociągów publicznych miejskich i wiejskich.

Postępowanie z bielizną

W placówkach opracowane są procedury postępowania z bielizną. Czysta bielizna przechowywana jest w wydzielonych szafkach. Brudna bielizna gromadzona jest poza gabinetami w wydzielonych pojemnikach zaopatrzonych w worki foliowe. Pranie brudnej bielizny odbywa się w pralniach wodno-chemicznych, pralkach znajdujących się w zakładach bądź we własnym zakresie. W szerokim zakresie stosowana jest bielizna jednorazowego użytku.

PODSUMOWANIE

W okresie wystąpienia stanu epidemii SARS-CoV-2 w Polsce pracownicy PPIS w Żarach podejmowali przede wszystkim działania mające na celu zapobiegać rozprzestrzenianiu się wirusa. W związku z powyższym zmniejszony był nadzór sanitarny nad placówkami służby zdrowia. Konsekwencją tego było wyraźne pogorszenie się stanu sanitarnego obiektów, co ma swoje wyraźne odzwierciedlenie w zwiększeniu liczby stwierdzonych nieprawidłowości, wydawanych decyzji czy zaleceń pokontrolnych.

OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO - ŻYWIENIOWYCH

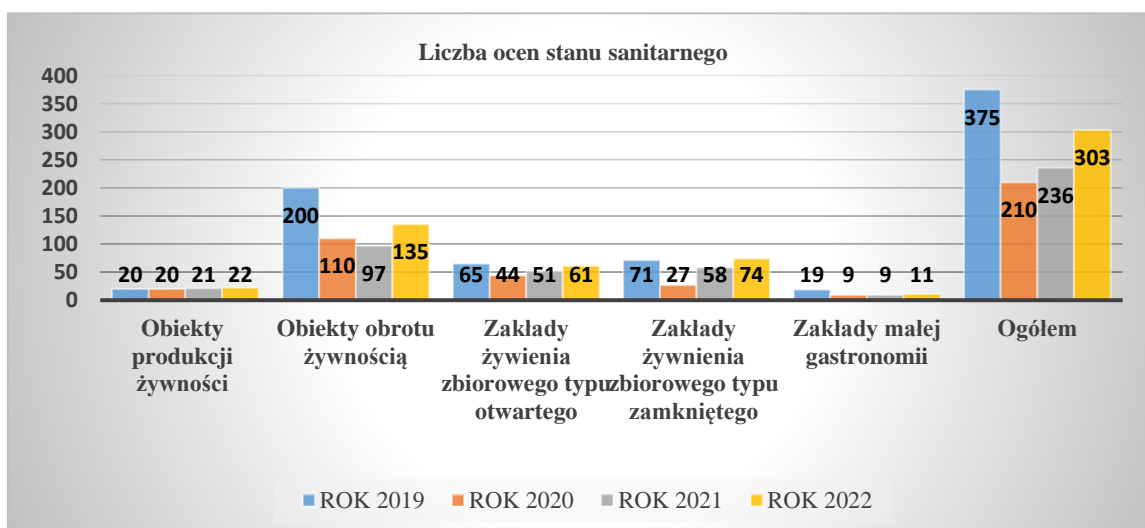
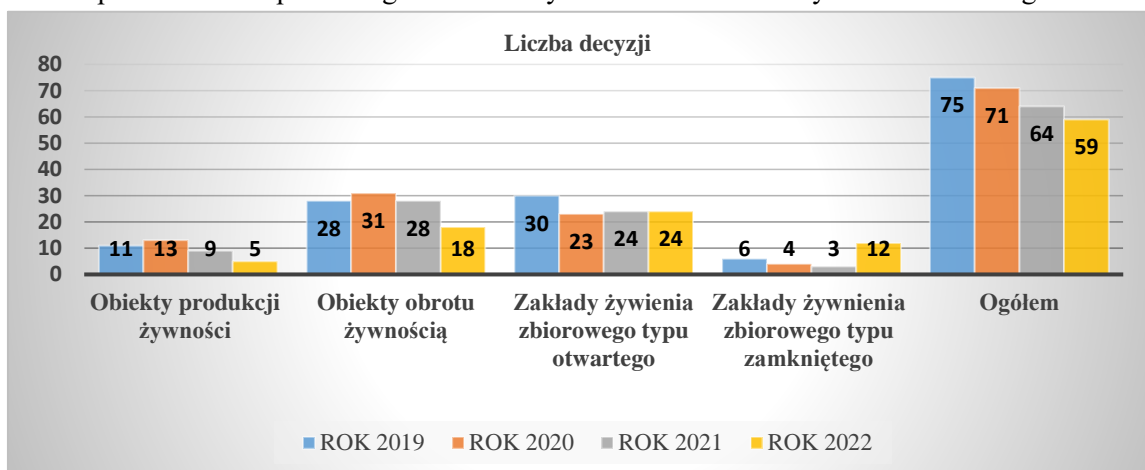
W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach nadzorem objął 811 obiektów żywnościowo-żywnieniowych (w 2021 roku 789 obiektów).

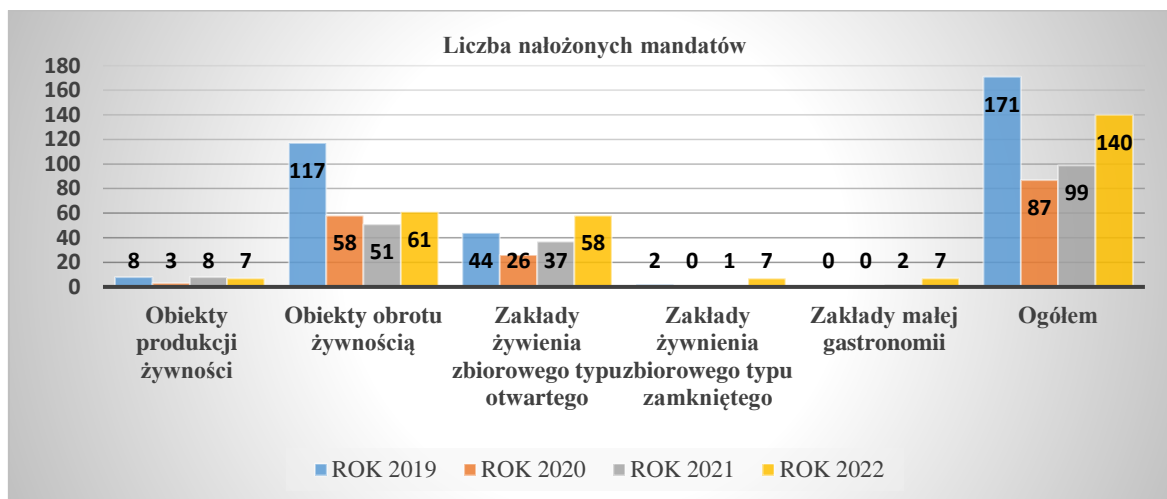
Obiekty objęte nadzorem w latach 2021 – 2022

Lp.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów		Kierunek zmian
		rok 2021	rok 2022	
1.	Obiekty produkcji żywności	77	81	+4
2.	Obiektu obrotu żywnością	469	466	-3
3.	Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego	100	113	+13
4.	Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego oraz zakłady usług cateringowych	78	84	+6
5.	Zakłady małej gastronomii	49	46	-3
6.	Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	16	21	+5
	Obiekty ogółem	789	811	+22

Z wymienionej liczby obiektów skontrolowano 44% zaplanowanych obiektów (357) przeprowadzając w nich 633 kontrole sanitarne. Oceny stanu sanitarnego dokonano w 303 obiektach żywnościowo-żywnieniowych, stwierdzono 42 obiekty niezgodne z wymaganiami.

Podczas kontroli sanitarnych przeprowadzanych w obiektach żywnościowo-żywnieniowych szczególną uwagę zwracano na jakość zdrowotną produkowanej oraz wprowadzanej do obrotu żywności, warunki przechowywania żywności, szczególnie wymagającej przechowywania w warunkach chłodniczych, funkcjonowanie zasady traceability, prawidłowość przeprowadzania procesów technologicznych, higienę oraz stan zdrowia personelu oraz przestrzeganie zasad żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.

ZAKŁADY PRODUKCJI ŻYWNOSCI

Pod nadzorem znajdowały się 81 zakładów produkujących żywność: 8 automatów do lodów, 10 piekarni, 6 ciastkarni, 2 zakłady garmazeryjne, 4 wytwórnie wyrobów cukierniczych, 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych, 1 wytwórnia koncentratów spożywczych, 1 wytwórnia suplementów diety, 41 producentów produkcji pierwotnej - gospodarstw zajmujących się produkcją pierwotną, czyli uprawą roślin w celu pozyskania tzw. produktów pierwotnych: owoce, warzywa, zboża, jedna tłocznia oleju prowadząca działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego, 2 zakłady prowadzące rolniczy handel detaliczny w zakresie produkcji z surowców pochodzenia roślinnego przetworów z owoców i warzyw, pieczywa, przypraw i olejów ziołowych, 1 zakład konfekcjonowania artykułów spożywczych oraz 4 obiekty produkujące żywność w warunkach domowych. Skontrolowano 33 zakłady z tej grupy obiektów. Łącznie przeprowadzono 49 kontroli sanitarnych. Wydano 5 decyzji administracyjnych. Decyzje dotyczyły między innymi zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego powierzchni sufitów i ścian w pomieszczeniach produkcyjnych zakładów. Nałożono 7 mandatów na łączną kwotę 2000 zł.

OBIEKTY OBROTU ŻYWNOSCIĄ

Skontrolowano 180 obiektów spośród 466 prowadzących działalność handlową na terenie powiatu żarskiego. Łącznie przeprowadzono 315 kontroli sanitarnych, w tym 16 interwencyjnych. Według arkusza oceny stanu sanitarnego oceniono 135 obiektów.

W celu poprawy stanu sanitarnego wydano 18 decyzji administracyjnych.

Za nieprzestrzeganie wymagań higieniczno-sanitarnych nałożono 61 mandatów karnych na łączną kwotę 17300 zł.

ZAKŁADY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO OTWARTEGO

Nadzorem sanitarnym objęto 159 zakładów żywienia zbiorowego otwartego (bary, restauracje), w tym 46 zakładów małej gastronomii, 9 zakładów małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych oraz 1 gospodarstwo agroturystyczne. Skontrolowano 59 obiektów, sklasyfikowano 74, w przypadku obiektów małej gastronomii skontrolowano 12, sklasyfikowano 11; w przypadku zakładów małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych skontrolowano 4; łącznie przeprowadzono 168 kontroli sanitarnych, w tym 19 kontroli sanitarnych w obiektach małej gastronomii oraz 4 kontrole sanitarne w obiektach małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych. W roku 2022 r. rozpatrzono 8 interwencji dotyczących niewłaściwej jakości zdrowotnej produkowanych potraw, nieprzestrzegania wymagań dobrych praktyk produkcyjnych i higienicznych (brak porządku i czystości, brak środków ochrony indywidualnej), z których 7 uznano za zasadne. W roku 2022 wystawiono 24 decyzje, w tym dwie decyzje o unieruchomieniu obiektu. W 2022 roku zatwierdzono 12 obiektów żywienia zbiorowego otwartego, w tym 1 zakład małej gastronomii, w tym 3 zakłady małej gastronomii w zakładach ruchomych i tymczasowych. Za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia, nieprzestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Produkcyjnej /GMP/ i Dobrej Praktyki Higienicznej /GHP/, niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny, brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych oraz brak utrzymanego systemu HACCP nałożono 65 mandatów na łączną kwotę 19950 zł. W zakładach małej gastronomii nałożono 7 mandatów na kwotę 1400 zł, w obiektach stwierdzono nieprzestrzeganie zasad GMP/GHP oraz brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych. Do badań laboratoryjnych w kierunku parametrów mikrobiologicznych pobrano 15 próbek żywności: mix sałat, lody tradycyjne, sok z pomarańczy oraz próbkę frytury w kierunku oznaczenia związków polarnych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli, na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego, stwierdzono 23 obiekty niezgodne z wymaganiami.

ZAKŁADY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO ZAMKNIĘTEGO

W tej grupie nadzorem objęto 79 obiektów. Skontrolowano 76, sklasyfikowano 68, łącznie przeprowadzono 89 kontroli. W grupie nadzorowane są następujące obiekty:

- blok żywienia w szpitalu (1),
- bloki żywienia w domach pomocy społecznej (3),
- stołówki w żłobkach i domach małego dziecka (6),
- stołówki szkolne (32),
- stołówki na koloniach (2),
- stołówki w przedszkolach (25),
- stołówki w domach dziecka i młodzieży (2)
- stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych (2),
- inne zakłady żywienia (6).

W celu usunięcia uchybień higieniczno-sanitarnych wystawiono 9 decyzji. Za brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych oraz nieprzestrzeganie zasad GMP/GHP nałożono 3 mandaty na łączną kwotę 550 zł.

W wyniku przeprowadzonych kontroli, na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego stwierdzono 1 obiekt niezgodny z wymaganiami.

Do badań laboratoryjnych pobrano próbkę całodziennego posiłku w kierunku oznaczania wartości energetycznej, ilości białka, tłuszczu, węglowodanów ogółem i soli. Próbkę została pobrana w Domu Pomocy Społecznej w Miłowicach. Na podstawie przeprowadzonego badania, które zostało wykonane w laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp., stwierdzono, że wartość energetyczna całodziennego posiłku diety podstawowej wyniosła 1930 kcal. Całodniowa deklarowana wartość energetyczna diety podstawowej dla mieszanek Domu Pomocy Społecznej w Miłowicach powinna wynosić od 2000 – 2100 kcal. Wartość energetyczna całodziennego posiłku była zatem za niska, gdyż stanowiła 94% dziennego zapotrzebowania energetycznego. Analiza laboratoryjna wykazała również, że zawartość soli kuchennej w całodniowym posiłku wyniosła 19 g. Wg Światowej Organizacji Zdrowia codzienne spożycie soli nie powinno przekraczać 5g.

W domach pomocy społecznej dokonano oceny żywienia pensjonariuszy, na podstawie diety podstawowej z zastosowaniem *Arkusza oceny dekadowej jadłospisów*, stwierdzono:

- brak w każdym dniu dekady produktów zbożowych z pełnego przemiału, brak w każdym dniu dekady tłuszczów roślinnych bogatych w kwasy jedno i wielonienasycone, dwukrotne zestawienie w dekadzie ciężkostrawnych posiłków obiadowych,
- brak 2 porcji mleka i przetworów mlecznych, w tym napojów fermentowanych w jednym dniu w dekadzie.

Również w szkołach i przedszkolach oceniono jadłospisy na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1154).

W przedszkolach i oddziałach przedszkolnych stwierdzano:

- brak w każdym dniu dekady produktów z grupy mięso, ryby, jaja, nasiona roślin strączkowych i inne nasiona, orzechy;
- brak w każdym dniu dekady co najmniej dwóch porcji mleka lub produktów mlecznych.

W szkołach natomiast stwierdzono:

- brak każdego dnia w dekadzie co najmniej jednej porcji produktów zbożowych;
- brak każdego dnia w dekadzie co najmniej jednej porcji produktów z grupy mięso, ryby, jaja, nasiona roślin strączkowych i inne nasiona, orzechy;
- brak każdego dnia w dekadzie warzyw lub owoców w posiłku;
- brak porcji ryby co najmniej raz w tygodniu w ocenianej dekadzie.

Dyrektorzy placówek zostali zobowiązani do spełnienia wymagań ww. rozporządzenia.

Ponadto w roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę kompleksową w Szpitalu „Na Wyspie” w Żarach. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzorem objęto również 5 zakładów usług cateringowych, skontrolowano 5, sklasyfikowano 5, łącznie przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych. W celu usunięcia uchybień higieniczno-sanitarnych wystawiono 3 decyzje, za nieprzestrzeganie zasad GMP/GHP, stwierdzone w obrocie środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia oraz brak bieżącego porządku i czystości nałożono 4 mandaty

na łączną kwotę 1500 zł. W wyniku przeprowadzonych kontroli, na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego stwierdzono 2 obiekty niezgodne z wymaganiami.

NADZÓR NAD MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

Nadzorem objęto 20 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 2 hurtownie, 1 wytwórnię materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (zakład produkcji i obrotu opakowań papierowych). W roku 2022 skontrolowano 4 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, przeprowadzono 4 kontrole sanitarne:

- kontrolę tematyczną w zakresie oceny znakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, ocenie poddano 3 produkty, nie stwierdzono niezgodności z przepisami prawa. Ponieważ przedsiębiorca działał bez złożenia wniosku o wpis zakładu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS, nałożony został mandat w wysokości 200 zł.
- 3 kontrole tematyczne, w wyniku których pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności 3 próbki materiałów do kontaktu z żywnością: kubek z melaminy w kierunku migracji formaldehydu, kubeczek ceramiczny kierunku migracji ołowiu i kadmu oraz zestaw szklanek w kierunku migracji metali.

Ponadto prowadzono nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu żywnością w obiektach żywnościowo-żywnieniowych.

JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

PSSE w Żarach, podobnie jak w latach ubiegłych, uczestniczyła w 2022 roku w realizacji „Krajowego planu pobierania próbek do badań w ramach urzędowej kontroli i monitoringu”. Zgodnie z planem badanie żywności odbywało się w następujących kierunkach: mikrobiologia, metale szkodliwe dla zdrowia, pozostałości pestycydów, zawartość substancji dodatkowych, mykotoksyny, znakowanie, WWA, zawartość witamin i składników mineralnych, obecność azotanów, migracja formaldehydu, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych, GMO, histamina, barwniki z grupy Sudan.

Próbki żywności pobierane są przez przedstawicieli PPIS w Żarach i dostarczane do akredytowanych laboratoriów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W roku 2022 do badań laboratoryjnych pobrano 201 próbek żywności i 3 próbki wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 3 zakwestionowano. W związku z powyższym zgłoszono w systemie RASFF:

- kaszę gryczaną, w związku ze stwierdzeniem przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu glifosatu,
- seler korzeń, w związku ze stwierdzeniem przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu linuronu,
- ziele angielskie, w związku ze stwierdzeniem bakterii Salmonella w jednej z pięciu próbek przyprawy.

Rok	Liczba próbek pobranych	Próbki zakwestionowane
2018	196	1
2019	178	0
2020	140	0
2021	149	0
2022	204	3

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie żywności jest nadzór nad obiektami żywnościowo-żywnieniowymi oraz nad jakością zdrowotną żywności i żywienia.

W roku 2022 kontrole przeprowadzono zgodnie z harmonogramem kontroli, w związku ze zgłaszanymi interwencjami dotyczącymi obiektów żywnościowo-żywnieniowych, a także na wniosek przedsiębiorców (w związku z uzyskaniem zatwierdzenia pod względem spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych).

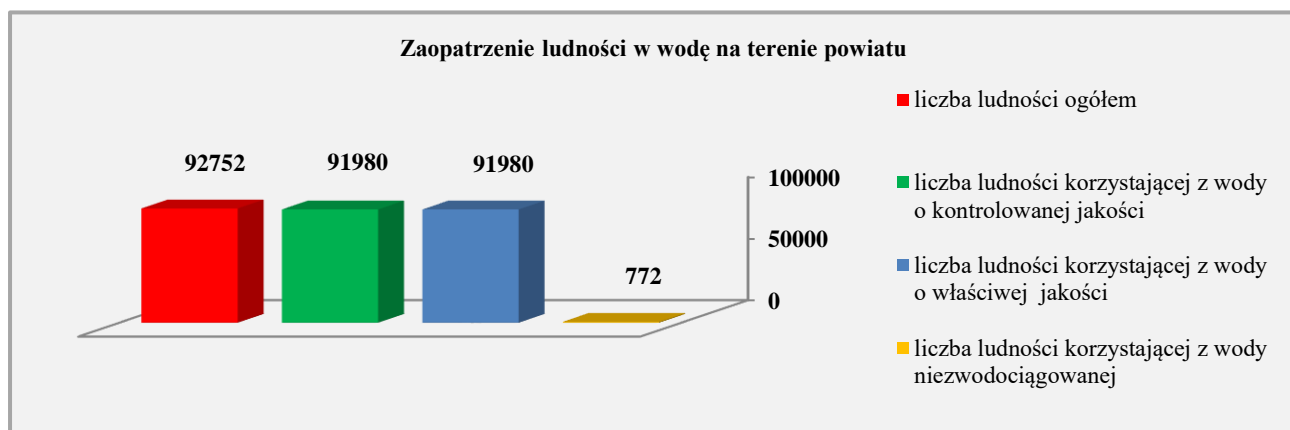
Przeprowadzono 633 kontrole sanitarne (w 2021– 516), w tym 303 oceny stanu sanitarnego (w 2021 roku – 236) oraz 23 kontrole interwencyjne.

Stan higieniczno-sanitarny uległ znacznemu pogorszeniu w stosunku do roku ubiegłego. Przedsiębiorcy nie przestrzegali przepisów prawa żywnościowego. W roku 2021 nałożono 99 mandatów karnych na łączną kwotę 28600 zł, natomiast w roku sprawozdawczym 141 na łączną kwotę 41500 zł. Zatem ilość mandatów wzrosła o 42%. Najwięcej mandatów nałożono w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego – 65 na łączną kwotę 19950 zł. W celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego w roku sprawozdawczym nałożono 40 decyzji, w tym 2 decyzje unieruchamiające. Wyniki przeprowadzonych kontroli świadczą o konieczności regularnego, nadzoru nad obiektami żywnościowo-żywnieniowymi.

ZWODOCIĄGOWANIE POWIATU ŻARSKIEGO I JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

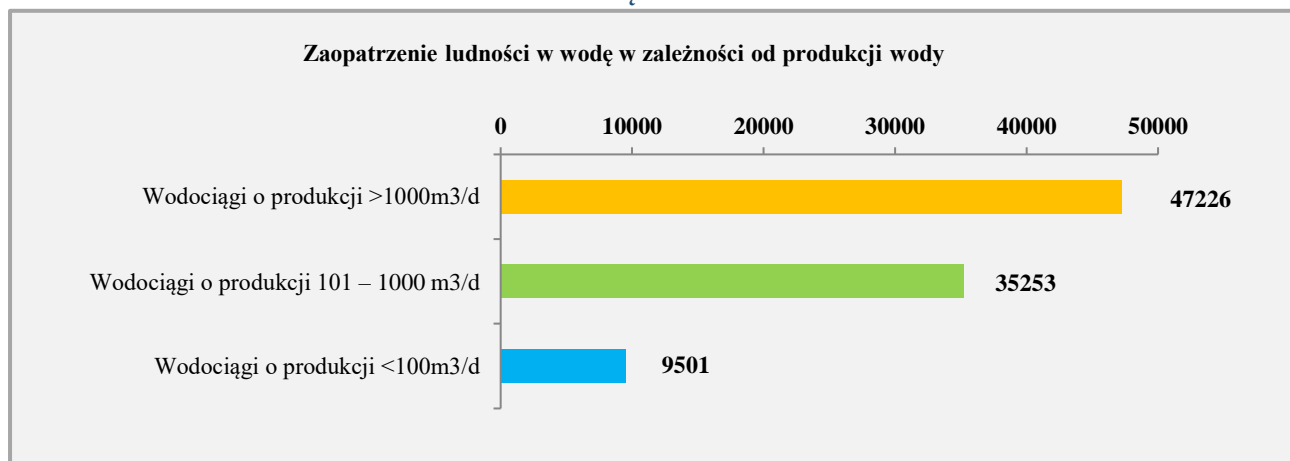
Zapewnienie mieszkańcom wody przeznaczanej do spożycia w odpowiedniej ilości i odpowiedniej jakości jest jednym z podstawowych zadań realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Woda spełniająca określone parametry, jak powszechnie wiadomo jest konieczna dla utrzymania zdrowia i życia. Najważniejszym celem nadzoru nad jakością wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi jest ochrona zdrowia osób z niej korzystających poprzez zapewnienie jej prawidłowych parametrów fizykochemicznych i bakteriologicznych. W celu zapewnienia mieszkańcom wody o właściwej jakości zdrowotnej wszystkie urządzenia służące do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, objęte są nadzorem sanitarnym. Ogółem w 2022 r. nadzorem objęto 33 urządzenia wodne w tym: 32 wodociągi publiczne służące do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę oraz 1 wodociąg zakładowy (SWISS KRONO).

W celu określenia czy spożywana woda jest odpowiednia i bezpieczna dla zdrowia ludzi pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej systematycznie pobierają próbki wody do badań w celu sprawdzenia jej jakości. W 2021 r. pobrano do badań ogółem 176 próbek wody, w tym 142 próbki wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi. Pozostałe próbki wody pochodziły z pływalni krytej „WODNIK” w Żarach, pływalni odkrytej „Kompleks rekreacyjny Leśna”, kąpieliska „Nowiniec”, utworzonym w obrębie miejscowości Stara Woda – Biazków – Nowiniec. Próbkę wody pobrano także w zakresie ciepłej wody użytkowej w obiektach użyteczności publicznej tj.: Zajazd Anatol w Żarach, Motel Leon w Żarach oraz w Szpitalu Na Wyspie Żary i Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Lubsku. W omawianym okresie przeprowadzono łącznie 112 kontroli sanitarnych, w tym: 32 kontrole związane z oceną stanu sanitarno-technicznego urządzeń do uzdatniania wody, a 80 kontroli związanych było z poborem wody na ujęciach i stacjach uzdatniania. Ponadto 4 kontrole związane z poborem wody na pływalniach i kąpielisku oraz 4 kontrole związane z poborem ciepłej wody użytkowej w obiektach hotelarskich i w szpitalu.

W okresie sprawozdawczym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach wydał 7 decyzji administracyjnych, dot. jakości wody pod względem mikrobiologicznym i 3 decyzje dot. parametrów fizykochemicznych. Ogółem z wody o kontrolowanej jakości na terenie powiatu żarskiego w 2022 r. korzystało 91 980 osób.

CHARAKTERYSTYKA WODOCIĄGÓW WEDŁUG PRODUKCJI WODY

Wodociągi o wydajności < 100 m³/d

W ewidencji, na koniec roku sprawozdawczego znajdowało się 14 wodociągów – skontrolowano 13, nie skontrolowano 1, tj. wodociągu publicznego nr 3 w Żarach z uwagi na prowadzone postępowanie administracyjne dot. poprawy stanu sanitarno-technicznego budynku stacji uzdatniania oraz urządzeń wodociągowych – termin realizacji czerwiec 2023 r. Wodociąg wyłączony był z eksploatacji, a odbiorcy korzystali z wody pochodzącej z wodociągu publicznego nr 1 w Żarach ul. Piastowska 1. W listopadzie 2022 r. obiekt uzyskał odbiór Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego i został dopuszczony do eksploatacji. Przewidywany termin uruchomienia stacji uzdatniania wody dla dzielnicy Żary-Kunice przewidziany jest na I kwartał 2023 roku.

Na dzień 31.12.2022 r., wszystkie wodociągi produkowały wodę o właściwej jakości pod względem mikrobiologicznym, natomiast pod względem fizykochemicznym na wodociągu publicznym w Mariance (80 osób) stwierdzona jest warunkowa przydatność wody do spożycia ze względu na przekroczenia parametrów żelaza i manganu. Krótkotrwale przekroczenia parametrów mikrobiologicznych bakteriami grupy coli, których obecność sugerowała wtórne zanieczyszczenie, wystąpiły trzykrotnie. We wszystkich przypadkach stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia, tj. wodociąg publiczny Lipna (809 osób), Przewoźniki (90 osób) oraz Olszyniec (854 osoby). Zanieczyszczenie mikrobiologiczne było krótkotrwale, po dezynfekcji i płukaniu sieci pobrano do badań laboratoryjnych próbki wody oraz wydano pozytywne oceny jakości wody. Wszyscy administratorzy danej grupy wodociągowej prowadzą kontrole wewnętrzne jakości wody. Na żadnym obiekcie nie jest prowadzona stała dezynfekcja wody.

Fot. Zmodernizowana Stacja Uzdatniania Wody nr 3 w Żarach

Wodociągi o wydajności 101-1000 m³/d

W 2022 r. objętych nadzorem było 16 wodociągów, skontrolowano wszystkie. W roku sprawozdawczym nie wydawano decyzji administracyjnych dot. stanu sanitarno-higienicznego i technicznego wodociągów. Modernizacji poddano 2 stacje uzdatniania wody tj. wodociąg publiczny w Brodach oraz wodociąg publiczny w Lipinkach Łużyckich. Stacje przeszły kompleksowy remont oraz wyposażone zostały w agregaty prądotwórcze.

16 wodociągów tej grupy zaopatrywało ogółem w wodę 35.253 osób. Na koniec okresu sprawozdawczego wszyscy odbiorcy zaopatrywani byli w wodę o odpowiedniej jej jakości.

W 2022 r., stwierdzono warunkową przydatności wody, produkowaną przez wodociągi publiczne w Górzynie (2010 osób), Jasieniu ul. Wodna (5184 osób), Brodach (1500 osób), Bieczu (1080 osób), z uwagi na przekroczenia mikrobiologiczne (bakterie grupy coli) oraz na wodociągu w Łęknicy (2290 osób) i Bieczu (1080 osób) z uwagi na przekroczenia parametrów fizykochemicznych.

W tej grupie wodociągów w roku sprawozdawczym nie stwierdzono braku przydatności wody do spożycia. Wszyscy producenci prowadzą kontrole wewnętrzne jakości wody i nie prowadzą ciągłej jej dezynfekcji.

Fot. Zmodernizowana Stacja Uzdatniania Wody w Brodach

Fot. Zmodernizowana Stacja Uzdatniania Wody w Lipinkach Łużyckich

Wodociągi o wydajności 1000 -10000 m³/d

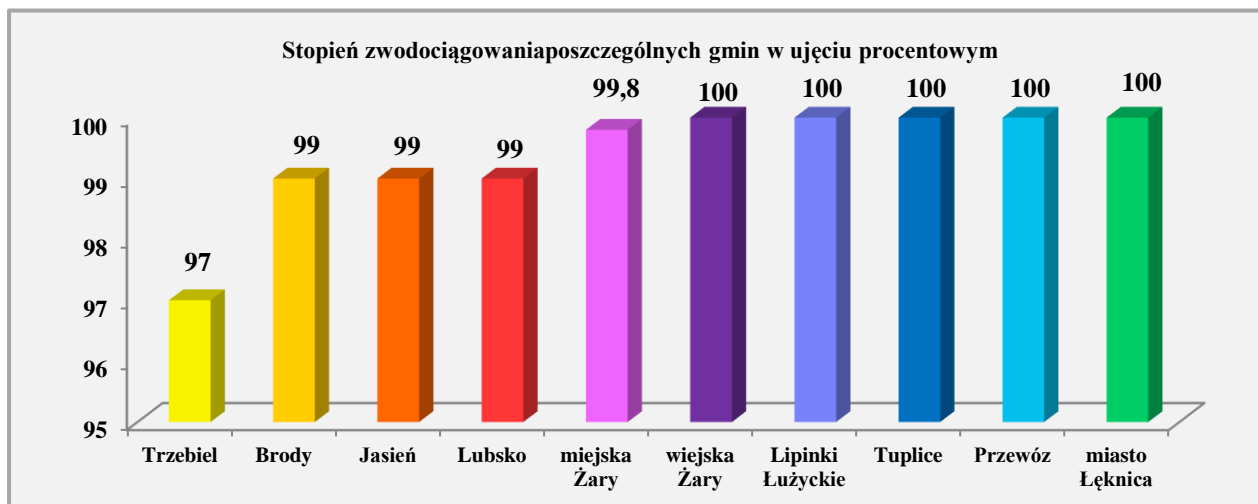
W ewidencji znajdują się 2 wodociągi i z uwagi na dużą liczbę osób z nich korzystających pełnią najważniejszą rolę w zbiorowym zaopatrzeniu ludności w wodę przeznaczoną do spożycia – ogółem korzysta z niej 47 226 osób. W roku sprawozdawczym nie stwierdzono przekroczeń jakości wody.

W tej grupie wodociągów w 2022 roku nie stwierdzono braku przydatności wody do spożycia. Wszyscy producenci prowadzą kontrole wewnętrzne jakości wody i nie prowadzą ciągłej jej dezynfekcji.

Inne podmioty zaopatrujące w wodę do spożycia

W tej grupie obiektów znajduje się 1 wodociąg, tj. wodociąg zakładowy „SWISS KRONO”. Kontrola sanitarna urzędów do produkcji wody nie wykazała uchybień sanitarno-technicznych. Woda produkowana przez wodociąg zakładowy przeznaczona jest wyłącznie na potrzeby zakładu – jakość wody na dzień 31.12.2022 r. odpowiadała obowiązującym przepisom.

Ważną kwestią jest stopień zwodociągowania poszczególnych gmin powiatu żarskiego. Na terenie powiatu gminy: Przewóz, Tuplice, Lipinki Łużyckie, gmina wiejska Żary oraz Łęknica zwodociągowane są w 100%. W pozostałych gminach tylko pojedyncze miejscowości, zaludnione nielicznie, o zabudowie rozproszonej nie posiadają sieci wodociągowej. Istnieje grupa ludzi mająca możliwość podłączenia się do sieci wodociągowej, ale korzystająca z własnych ujęć wody.

OCENA URZĄDZEŃ DO ZAOPATRYWANIA LUDNOŚCI W WODĘ PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA

W 2022 r. urzędnicy służące do zaopatrywania ludności w wodę, objęte nadzorem sanitarnym, zostały skontrolowane w 100%. W roku sprawozdawczym nie wydano żadnej decyzji administracyjnej na stan higieniczno-sanitarny i techniczny stacji uzdatniania wody. W 2022 r. zmodernizowano stacje uzdatniania wody w Lipinkach Łużyckich, Brodach oraz Żary-Kunice. Prace modernizacyjne polegały na kompleksowej przebudowie stacji uzdatniania wody wraz z ujęciami. W 2022 r. wodociąg publiczny w Lubsku Glinka Górna oraz Biaków objęto programem „Zaprojektuj i zbuduj”. W IV kwartale 2022 roku odbyły się przetargi w celu wyłonienia inwestora.

W miesiącu grudniu wyłączono z eksploatacji wodociąg publiczny w Przewoźnikach zaopatrujący w wodę około 80 osób, które przyłączone zostały do sieci wodociągu publicznego w Czaplach.

OCENA I RYZYKO ZDROWOTNE ZWIĄZANE Z NIEODPOWIEDNIĄ JAKOŚCIĄ WODY PRZEZNACZONĄ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w 2022 r. wydał 10 decyzji administracyjnych, w tym: 7 decyzji o warunkowej przydatności z uwagi na przekroczenia bakterii grupy coli oraz 3 decyzje o warunkowej przydatności z uwagi na przekroczenia fizykochemiczne. 9 decyzji administracyjnych zostało wyegzekwowanych, natomiast decyzja dotycząca doprowadzenia wody do właściwych parametrów fizykochemicznych na wodociągu publicznym w miejscowości Marianka została prolongowana do dnia 30 czerwca 2023 r. z uwagi na konieczność wymiany złóż filtracyjnych.

Na terenie powiatu żarskiego wszyscy producenci wody prowadzili kontrolę wewnętrzną jakości wody zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem. Po otrzymaniu wyników badania wody, przesyłali je niezwłocznie do PPIS w Żarach. Administratorzy wodociągów prowadząc wewnętrzną kontrolę jakości wody pobrali ogółem 145 próbek wody. Na podstawie otrzymanych wyników Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach na bieżąco wydawał oceny jakości wody pochodzących z nadzorowanych urządzeń wodnych. W 2022 r. PPIS w Żarach na podstawie § 21 obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, na bieżąco wydawał oceny jakości, o czym informował jednostki samorządowe. Zgodnie z § 22 ww. rozporządzenia, PPIS w Żarach wydał 32 oceny okresowe.

NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ W OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W ramach nadzoru sanitarnego w 2022 r. pobrano do badań 9 próbek ciepłej wody użytkowej w kierunku wykrywania bakterii *Legionella sp.*, na pływalni „Wodnik” oraz kompleksie wypoczynkowo-rekreacyjnym „Leśna” w Żarach. W badanych próbkach nie stwierdzono skażenia sieci ciepłej wody użytkowej.

Ponadto PPIS w Żarach pobrał 8 próbek ciepłej wody użytkowej w 2 obiektach hotelowych. W Zajeździe „Anatol” w m. Żary, ul. Zielonogórska stwierdzono obecność bakterii *Legionella sp.* Wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie wody do obowiązujących przepisów. Zarządca obiektu wdrożył działania naprawcze oraz przedstawił pozytywne wyniki badania wody.

Ponadto pobrano 6 próbek wody w kierunku wykrywania bakterii *Legionella sp.* w podmiocie leczniczym tj., Szpital Na Wyspie w Żarach ul. Pszenna oraz w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym w Lubsku ul. Poznańska. Obecność bakterii *Legionella sp.* stwierdzono w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym w Lubsku,

ul. Poznańska 2 ”. Wydano decyzję administracyjną nakazującą doprowadzenie wody do obowiązujących przepisów. Zarządca obiektu wdrożył działania naprawcze oraz przedstawił pozytywne wyniki badania wody.

AWARYJNE ZAOPATRZENIE W WODĘ

W porównaniu do roku ubiegłego nie uległo zmianie zaopatrzenie w urządzenia do gromadzenia wody na wypadek sytuacji awaryjnej. Trzech producentów wody nie posiada żadnych urządzeń do gromadzenia wody na wypadek sytuacji kryzysowej, co jest istotnym problemem dla bezpieczeństwa sanitarnego powiatu żarskiego. Jednakże w sytuacjach, które wymagałyby zabezpieczenia miejscowości w awaryjne źródła wody, administratorzy wodociągów prowadzą współpracę z ościennymi gminami, Strażą Pożarną oraz z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego, które posiadają urządzenia do gromadzenia wody przeznaczonej do spożycia i celów sanitarnych.

OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W trosce o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców oraz osób przebywających czasowo na terenie powiatu żarskiego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach sprawował w 2022 r. nadzór sanitarny nad 568 obiektami użyteczności publicznej, tj. zakładami fryzjerskimi, kosmetycznymi, hotelami, motelami, zajazdami, ustępami publicznymi, dworcem kolejowym, domami kultury, noclegowniami, basenami, placami zabaw, cmentarzami itp. Częstotliwość kontroli wynikała z oceny ryzyka wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego.

Przeprowadzono 323 kontrole obiektów użyteczności publicznej. Nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej w 2022 r. nie wykazał istotnych zagrożeń dla zdrowia ludzi.

Przedłużono w części 1 decyzję administracyjną na poprawę stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń Kina „Pionier” w Żarach ul. Podchorążych. Termin wykonania obowiązku wyznaczony został na dzień 31.12.2024 r., oraz 1 decyzję na „Żarski Dom Kultury” ul. Wrocławska.

Na terenie powiatu żarskiego najliczniejszą grupę obiektów użyteczności publicznej stanowią zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej. W tych obiektach, z uwagi na możliwość przeniesienia zakażenia wirusami HIV, HBV, HCV, szczególną uwagę przywiązywano do zasad prowadzenia prawidłowej dezynfekcji, a w gabinetach, w których wykonywane są zabiegi mogące i naruszające ciągłość tkanek, do sterylizacji narzędzi. Ustawa Prawo Przedsiębiorców, która zobowiązuje do zawiadamiania strony o kontroli nie zawsze odzwierciedla stan faktyczny kontrolowanych obiektów, ale przeprowadzone w 2022 r. kontrole sanitarne wykazały, że warunki sanitarne udzielania ww. usług były zróżnicowane. Nowo powstałe obiekty są dostosowane do wymogów sanitarno-higienicznych zawartych w nowych wytycznych, wyposażone nowoczesnie i łatwiej je utrzymać w bieżącej czystości. W działalności bieżącej stosowana była bielizna jednorazowego użytku. Właściciele wielu z nich sukcesywnie podwyższają standardy swoich zakładów poprzez remonty, wymianę wyposażenia i wystroju. Właścicielom i osobom zatrudnionym w zakładach fryzjerskich znane są zasady prawidłowego postępowania w zakresie utrzymywania pomieszczeń, wyposażenia i narzędzi we właściwym stanie sanitarnym. W 2022 r. nałożono 9 mandatów karnych za brak prowadzenia prawidłowej dezynfekcji narzędzi fryzjerskich, brudne narzędzia i akcesoria fryzjerskie, brak znakowania datą otwarcia kosmetyków fryzjerskich oraz przeterminowane preparaty kosmetyczne.

W gabinetach kosmetycznych, z uwagi na możliwość przeniesienia zakażenia wirusami HIV, HBV, HCV, SARS-CoV-2 itp. w trakcie kontroli szczególną uwagę przywiązywano do zasad prowadzenia prawidłowych procesów dezynfekcji i sterylizacji, postępowania z odpadami niebezpiecznymi i komunalnymi oraz stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. Wszystkie podmioty wytwarzające odpady niebezpieczne i komunalne posiadały umowy na odbiór odpadów, transport i ich utylizację. W 2022 r. nieliczne kontrolowane obiekty kosmetyczne nie posiadały opracowanych, wdrożonych i zaopiniowanych przez PPIS w Żarach procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi, w związku z czym na właścicieli gabinetów nałożono mandaty karne. Niektóre z gabinetów kosmetycznych mają zawarte umowy na sterylizację z innymi podmiotami. Jednakże większość z właścicieli posiada autoklawy na wyposażeniu gabinetów. Zakłady, w których nie ma sterylizacji i nie pracuje się na narzędziach sterylnych stosują narzędzia wyłącznie jednorazowego użytku oraz preparaty chemiczne, które są bezpieczniejsze dla klientów korzystających z zabiegów. Stan sanitarno-techniczny ww. obiektów jest na ogół zadowalający, co wynika również z dużej konkurencji na rynku usług. W 2022 r. nie wystawiono żadnej decyzji administracyjnej dot. zapewnienia w gabinecie wentylacji nawiewno-wywiewnej lub klimatyzacji. Wydano 14 pozytywnych opinii procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. W 2022 r. do PPIS w Żarach wpłynęły 3 pisma interwencyjne dot. złych warunków sanitarno-higienicznych w salonach kosmetycznych. We wszystkich przypadkach wniesione skargi okazały się zasadne, a na właścicieli gabinetów nałożono mandaty karne.

Pod nadzorem sanitarnym znajdowały się 4 ustępy publiczne. W roku 2022 r. zaplanowano i skontrolowano 3 obiekty. Wszystkie były utrzymane w należyтым stanie sanitarno-higienicznym i technicznym, podłączone są do sieci wodociągowej i kanalizacji miejskiej, zaopatrzone w bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki czystościowe.

W roku 2022 skontrolowano 5 obiektów świadczących usługi hotelarskie. 3 kontrole dotyczyły oceny sanitarno-higienicznej i technicznej obiektów, natomiast 2 kontrole związane były z poborem próbek ciepłej wody użytkowej w zakresie bakterii *Legionella sp.* W przypadku jednego obiektu stwierdzono przekroczenia bakterii *Legionella sp.* Wszczęto postępowanie administracyjne, w którym nakazano doprowadzić ciepłą wodę użytkową do obowiązujących przepisów prawa. Właściciel obiektu podjął działania naprawcze przywracające odpowiednią jakość ciepłej wody użytkowej, co potwierdziły przedstawione wyniki.

W trakcie kontroli sanitarno-higienicznych obiektów hotelowych oceniano: zaopatrzenie w wodę do spożycia, odprowadzanie ścieków, gospodarkę odpadami komunalnymi, stan techniczny i sanitarny oraz wyposażenie pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów i ciągów komunikacyjnych. W 2022 r. w jednym obiekcie hotelarskim stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny, w związku z czym nałożono mandat karny.

Na terenie powiatu żarskiego w 2022 r. czynne były 2 obiekty, tj. basen całoroczny kryty w Żarach, ul. Telemanna oraz kompleks wypoczynkowy z nieckami basenowymi w Żarach ul. Źródłana. Woda do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych z niecek pływalni i basenu sezonowego pobierana była z nadzoru sanitarnego oraz w ramach kontroli wewnętrznej, zgodnie z rocznym harmonogramem pobierania próbek wody, który został zatwierdzony przez PPIS w Żarach. W próbkach wody z brodzika niecki basenowej w Żarach przy ul. Źródlanej oraz brodzika do zabaw dziecięcych Pływalni „Wodnik” w Żarach, pobranych do badań w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono skażenie mikrobiologiczne. Administrator obiektu wyłączył brodziki z użytkowania, podjął działania naprawcze oraz zlecił powtórne badanie wody, które potwierdziły przywrócenie jej odpowiedniej jakości. Osoby korzystające z kąpieli zostały powiadomione o jakości wody poprzez zamieszczone w widocznych miejscach (tablice ogłoszeniowe) oraz na stronach internetowych informacje.

W 2022 r. podczas czynności kontrolnych na pływalni „Wodnik” stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektu. Nałożono mandat karny oraz wydano decyzję administracyjną, która dotyczyła m.in. odnowienia powierzchni ścian i sufitów, stolarki drzwiowej, zabrudzonych powierzchni saun, przebieralni, skorodowanych grzejników, baterii natryskowych, płytek, fug oraz deszczownic w kabinach natryskowych w strefie saun.

W 2022 r. na terenie powiatu żarskiego funkcjonowało jedno kąpielisko o nazwie zwyczajowej „Kąpielisko Nowiniec” zlokalizowane na zbiorniku retencyjnym w obrębie miejscowości Stara Woda – Białków - Nowiniec. Właścicielem obiektu jest Urząd Miasta i Gminy w Lubsku, a zarządzającym Ośrodek Sportu i Rekreacji. PPIS w Żarach nie wniósł zastrzeżeń do uchwały rady gminy Lubsko, w związku z powyższym nie wydał opinii, dot. kąpieliska „Nowiniec”. W trakcie sezonu kąpielowego przygotowanie obiektu zostało ocenione dobrze. Osobom wypoczywającym zapewniony został dostęp do pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i przebieralni. Kąpielisko zabezpieczone było w strefę kąpieli, plażę, plac zabaw dla dzieci oraz stałą obsługę ratowników WOPR. Przeprowadzono 2 kontrole sanitarne, nie stwierdzono nieprawidłowości. Na podstawie wyników badania wody pobranej w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej, PPIS w Żarach wydał 5 ocen przydatności dla wody przeznaczonej do kąpieli. W próbce wody pobranej przed sezonem kąpielowym stwierdzono przekroczenia mikrobiologiczne. Zarządca kąpieliska podjął działania naprawcze doprowadzające wodę do odpowiedniej jej jakości.

W sezonie letnim 2022 roku przeprowadzono kontrole 42 placów zabaw, piaskownic oraz siłowni plenerowych, usytuowanych na terenie powiatu żarskiego. W trakcie kontroli oceniano czy miejsca zabaw dla dzieci są bezpieczne i wyposażone w odpowiednią infrastrukturę oraz sprawdzano aktualny przegląd techniczny obiektów. Miejsca przeznaczone do zabawy i rekreacji dla dzieci utrzymane były w czystości, piasek w piaskownicach wymieniany był na bieżąco, o czym świadczyły przedstawione do wglądu faktury.

W trosce o zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców oraz osób przebywających czasowo na terenie powiatu żarskiego, przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żarach w 2022 r. przeprowadzili kontrole sanitarne: noclegowni dla bezdomnych w Żarach, ogrzewalni dla bezdomnych w Lubsku oraz stacji paliw, kina, Hali Sportowej i Stadionu Sportowego „Promień” w Żarach, oddziału zewnętrznego w Lubsku, Zakładu Zagospodarowania Odpadami w Marszowie i Domów Pomocy Społecznej. W związku z czynnościami kontrolnymi przeprowadzonymi w 2022 r. w DPS Miłowice, DPS Lubsko oraz Hali Sportowej i Stadionie Sportowym „Promień” w Żarach wydano decyzje administracyjne dotyczące poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów poprzez odnowienie powierzchni ścian, sufitów, stolarki okiennej, drzwiowej oraz podłóg. Nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej w 2022 r. nie wykazał istotnych zagrożeń dla zdrowia ludzi poza jednym obiektem tj. noclegowni dla bezdomnych w Żarach, ul. Bohaterów Getta. W roku sprawozdawczym do PPIS w Żarach wpłynęło pismo interwencyjne mieszkańca noclegowni w Żarach, dotyczące złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego obiektu. Czynności kontrolne przeprowadzone przez przedstawicieli PPIS w Żarach potwierdziły zasadność wniesionej interwencji, w związku z czym wydano decyzję administracyjną unieruchamiającą obiekt i nakazującą doprowadzenie go do właściwego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego. Zarządca podjął czynności mające na celu przeprowadzenie remontu i poprawę warunków w obiekcie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach zapewnił mieszkańcom noclegowni obiekt zastępczy.

NADZÓR NAD EKSHUMACJAMI

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach w 2022 r., wydał, 123 decyzje (zezwoleń) na przeprowadzenie ekshumacji oraz prowadził nadzór sanitarny nad prawidłowym ich przebiegiem. Decyzje wydawane były na pisemny, umotywowany wniosek najbliższych żyjących osób, w oparciu o ustawę o cmentarzach i chowaniu zmarłych. W 2022 r. PPIS w Żarach wydał 24 postanowienia na sprowadzenie zwłok spoza granicy państwa oraz jedną decyzję na wywóz zwłok poza granice państwa.

WNIOSKI

1. W 2022 r., podobnie jak w latach ubiegłych, nie stwierdzono występowania chorób wodozależnych wśród mieszkańców powiatu korzystających z urządzeń wodnych.
2. Wszystkie ujęcia wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu żarskiego, oparte są na wodach podziemnych, w związku z czym możliwość ich zanieczyszczenia jest niewielka. Po przeanalizowaniu wyników badań wody prowadzonych z nadzoru przez Inspekcję Sanitarną oraz tych wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowe należy stwierdzić, że mieszkańcy powiatu żarskiego korzystają w dużym stopniu z wody bezpiecznej dla zdrowia, odpowiadającej wymaganiom.
3. Współpraca z przedsiębiorstwami wodociągowymi, na terenie których stwierdzono skażenie mikrobiologiczne wody oraz przekroczenia parametrów fizykochemicznych, układała się dobrze. Przedsiębiorstwa niezwłocznie przystępowały do działań naprawczych i podejmowały współpracę z Inspekcją Sanitarną w zakresie ustalenia przyczyn pogorszenia jakości wody, głównie pod względem mikrobiologicznym. We wszystkich przypadkach prawdopodobną przyczyną skażenia wody było zastanie jej w sieci wodociągowej i mały jej rozbiór przez odbiorców
4. Zarządcy wodociągów stale dążą do zwiększania niezawodności pracy nadzorowanych stacji uzdatniania wody poprzez modernizacje polegające zazwyczaj na wymianie poszczególnych elementów, uzupełnianiu systemów, rozbudowie lub wprowadzaniu nowych technologii. Dzięki temu dbają o ich wydajność, podnoszą efektywność procesów uzdatniania, poprawiając jakość uzdatnianej wody zapewniając jej odpowiednie parametry.
5. Nadal na terenie powiatu jest zbyt mała ilość posiadanych urządzeń do awaryjnego zaopatrzenia ludności w wodę. Należałoby wziąć pod uwagę doposażenie wodociągów w takie urządzenia.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE ŚRODOWISKA PRACY

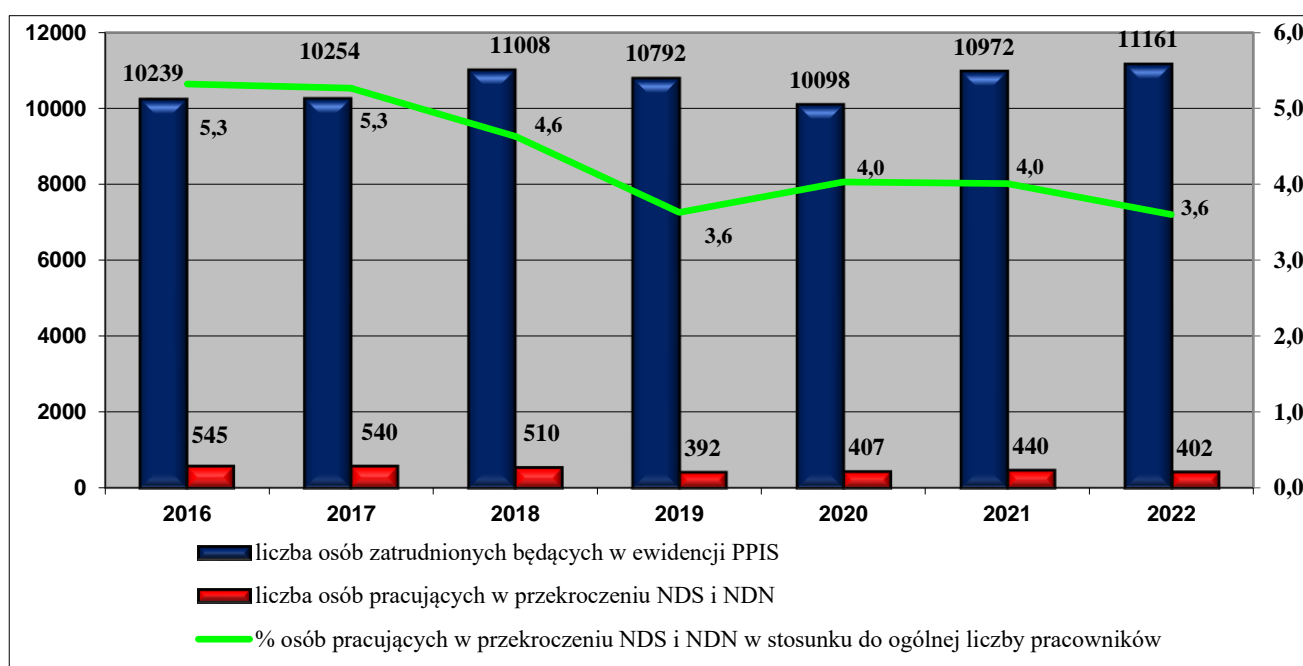
OCENA WARUNKÓW PRACY

Ocenę warunków pracy w 2022 r. przeprowadzono w oparciu o:

- nadzór bieżący w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie stosowania i wprowadzania do obrotu chemikaliów,
- prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach chorób zawodowych.

W roku 2022, w ewidencji podmiotów gospodarczych podległych nadzorowi PPIS w Żarach, było 188 zakładów pracy, z czego skontrolowano 73 (39% podmiotów nadzorowanych). W zewidencjonowanych zakładach zatrudnionych było 11 161 pracowników, z czego 402 pracowników (3,6%) pracowało w warunkach przekroczenia najwyższych natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia (hałas, drgania mechaniczne, mikroklimat). W zewidencjonowanych zakładach żaden pracownik nie pracował w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) czynników chemicznych i zapylenia.

W ogólnej liczbie osób narażonych, ujęto pracowników narażonych jednocześnie na kilka czynników szkodliwych dla zdrowia.

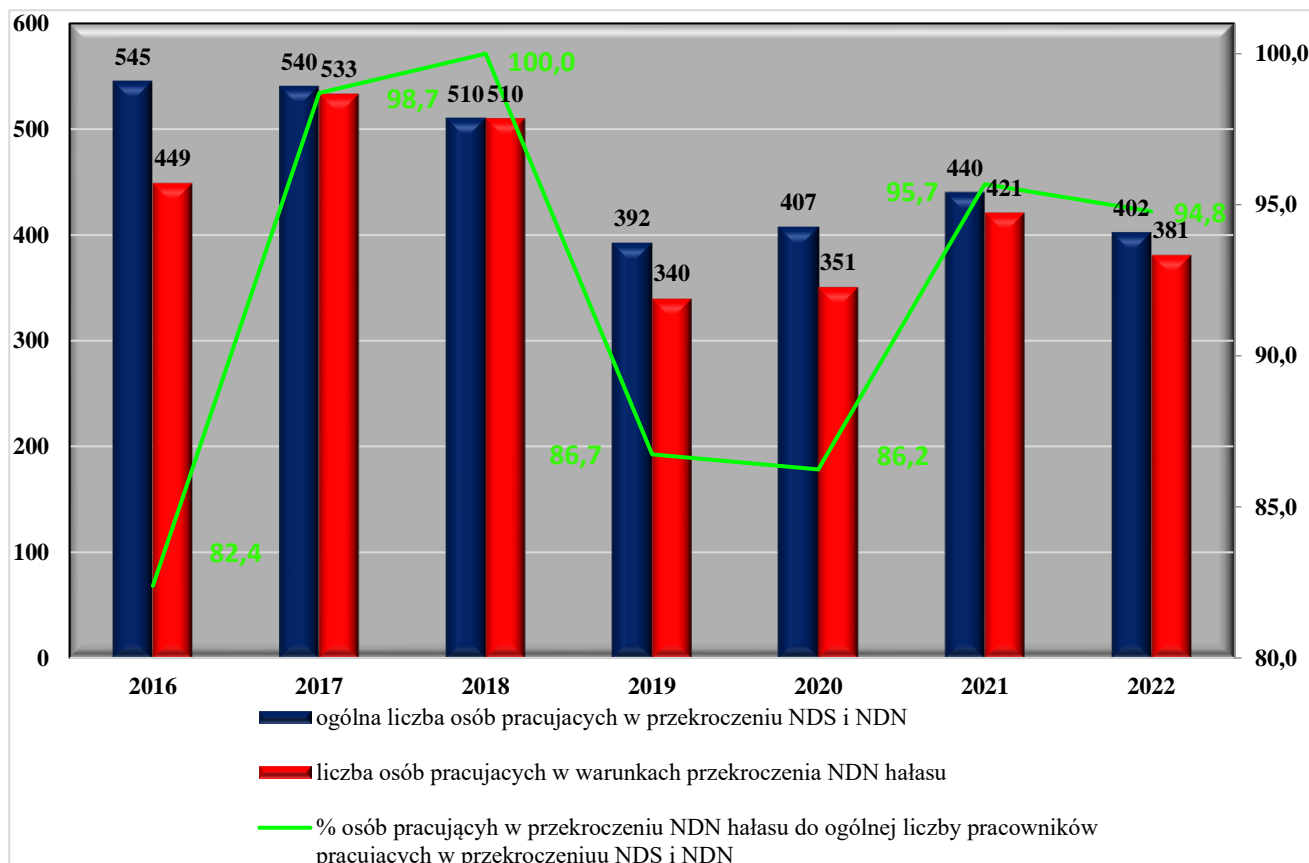
Liczba osób narażonych na czynniki szkodliwe dla zdrowia, których poziom przekracza dopuszczalne normy w stosunku do ogólnej liczby zatrudnionych w zakładach objętych nadzorem w latach 2016-2022.

Z danych przedstawionych na wykresie wynika, iż na przestrzeni ostatnich 7 lat, zatrudnienie utrzymywało się na stosunkowo stałym poziomie. Na przełomie lat 2019 i 2020 zatrudnienie zmniejszyło się o 694 osoby w porównaniu do roku poprzedniego (6%), co prawdopodobnie spowodowane jest spadkiem produkcji wywołanym przez pandemię koronawirusa. Następnie w dwóch kolejnych latach widoczny jest wzrost zatrudnienia. Zatrudnienie zwiększyło się w roku 2021 o 874 pracowników (8,7%), co może być związane z przywróceniem ciągłości produkcji (zniesieniem lockdownu), a także przejęciem przez PPIS w Żarach nadzoru nad obiektami wcześniej podlegającymi pod MSWiA (Policja, Straż Pożarna, Straż Graniczna) i pod LPWIS w Gorzowie Wlkp. (placówki oświatowe) oraz o 189 w roku 2022, co może być związane z dalszą odbudową produkcji. Na przestrzeni lat 2016 - 2020 stopniowo zmniejszała się liczba pracowników narażonych na czynniki szkodliwe dla zdrowia. Od kilku lat liczba ta nie przekracza 550 osób, natomiast w roku 2021 nastąpił niewielki wzrost o 33 osoby (8,1%) w stosunku do roku 2020. W 2022 roku nastąpił spadek liczby osób narażonych o 38 osób (8,6%) przy wzroście całkowitej liczby zatrudnionych. Liczba pracujących w przekroczeniach normatywów higienicznych w odniesieniu do ostatnich 3 lat oscyluje w granicach 400-440 pracowników. Skutkiem tej zależności do roku 2019 jest wyraźny spadek liczby osób narażonych w stosunku do ogólnej liczby zatrudnionych. Trend ten został odwrócony w roku 2020 z uwagi na zmniejszenie ogółu zatrudnienia i utrzymał się na identycznym poziomie w roku 2021. W 2022 roku ponownie został zauważony wyraźny spadek procentowego udziału osób narażonych. Niewielki odsetek osób narażonych na czynniki szkodliwe dla zdrowia w stosunku do ogółu zatrudnionych jest wynikiem

wieloletniego nadzoru sanitarnego nad warunkami pracy oraz większą świadomością zarówno pracodawców jak i pracowników na temat narażenia zawodowego.

Podobnie jak w latach 2016-2021, głównym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia występującym w środowisku pracy w 2022 r. był hałas.

Przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu (85 dB) stwierdzono w 26 zakładach pracy, w których narażonych na hałas było łącznie 381 pracowników. Wśród pracowników narażonych na hałas znajduje się również 6 osób, które narażone są jednocześnie na hałas i drgania mechaniczne. Natomiast 15 pracowników narażonych jest na ponadnormatywną wartość drgań mechanicznych o działaniu ogólnym na organizm człowieka oraz drgań działających przez kończyny górne. W 2022 r. w warunkach przekroczenia wartości progu działania hałasu (>80 dB) pracowało 1461 osób, co stanowi spadek liczby pracowników o 32% w stosunku do roku poprzedniego. W 2022 roku, w żadnym zakładzie nie stwierdzono przekroczenia najwyższego dopuszczalnego stężenia czynnika chemicznego ani najwyższego dopuszczalnego stężenia zapylenia.

Przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu.

Na powyższym wykresie przedstawiono liczbowe dane osób pracujących w warunkach przekroczenia wartości najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu w stosunku do pracujących w warunkach przekroczeń czynników szkodliwych dla zdrowia (NDS zapylenia i czynników chemicznych oraz NDN hałasu, drgań mechanicznych i mikroklimatu). Znaczącą grupę osób (w granicach 82,4-100%) pracującą w warunkach szkodliwych dla zdrowia stanowią pracownicy narażeni na przekroczenie w miejscu pracy wartości NDN hałasu. Na przełomie lat 2020 a 2021 pojawia się wzrost wartości spowodowany zwiększonym udziałem narażenia na hałas w stosunku do narażenia do ogółu czynników szkodliwych i zależność ta utrzymała się także w roku 2022.

Obserwowany od 2018 r., systematyczny spadek ilości osób narażonych na ponadnormatywny poziom hałasu, związany jest z regularnym nadzorem sanitarnym, a także ze zwiększoną świadomością pracodawców oraz pracowników na temat chorób spowodowanych narażeniem na wysoki poziom hałasu w miejscu pracy. Spadek liczby osób narażonych na przekroczenie wartości NDN hałasu może być spowodowany rozwojem technologicznym firm oraz wykorzystywaniem przez firmy bardziej nowoczesnego sprzętu. W 2021 r., nastąpił znaczący wzrost (20% w stosunku do roku 2020) liczby osób pracujących w warunkach ponadnormatywnego hałasu. Powodem wzrostu może być sytuacja epidemiologiczna w kraju, trudności kadrowe w zakładach pracy i związana z tym reorganizacja pracy. W 2022 roku ponownie zaobserwowano

spadek liczby osób narażonych na pracę w hałasie przekraczającym wartość 85dB, co prawdopodobnie jest związane z ustabilizowaniem sytuacji gospodarczej i ponownym wyznaczeniu przez pracodawców celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy pracowników.

Zakłady pracy, w których w 2022 r. stwierdzono największą liczbę osób narażonych na czynniki szkodliwe dla zdrowia, w tym na hałas, którego natężenie przekracza dopuszczalne normy.

Lp.	Nazwa zakładu	Liczba osób narażonych ogółem/ w tym narażonych na hałas	Procentowy udział pracowników narażonych na hałas do ogółu zatrudnionych
1.	SWISS KRONO Sp. z o.o., ul. Serbska 56, 68-200 Żary	81/81*	7,4%
2.	Saint-Gobain Innovative Materials Polska Sp. z o.o. Oddział Sekurit Transport Division w Żarach, ul Szklarska 27, 68-200 Żary	72/72	7,1%
3.	KTK Iwaniccy Sp. z o.o. sp. k., ul. Dojazdowa 4, 68-300 Lubsko	44/44	62,8%
4.	Syncreon Logistic Polska Sp. z o.o., ul. Gospodarcza 13, 68-200 Żary	14/14	4,2%
5.	SAGE Automotive – Interiors Poland Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 9, 68-200 Żary	11/11	6,8%
6.	Poli-Eco Tworzywa Sztuczne Sp. z o.o., 68-200 Żary, ul. Zwycięzców 7	10/10	6,7%

*Dane uzyskane w kontrolach z lat ubiegłych. W 2022 roku kontrolą objęto Dział Laminatów, Impregnacji Papieru, Rozkroju Płyt, gdzie narażonych na hałas jest 11 osób.

Powyższe firmy zatrudniają 61% osób pracujących w warunkach przekroczenia natężenia hałasu.

Nadzór nad zakładami pracy, prowadzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną, obliuguje pracodawców do podejmowania działań w zakresie poprawy warunków pracy, tym samym przyczynia się do zmniejszenia liczby chorób zawodowych związanych z występowaniem w środowisku pracy czynników szkodliwych dla zdrowia. W sposób szczególnie pracodawcy zwracają uwagę na osoby pracujące w narażeniu na ponadnormatywny hałas, zapewniając im środki ochrony słuchu oraz wdrażając w zakładach pracy dostępne rozwiązania organizacyjno-techniczne wykorzystujące postęp naukowo-techniczny. Od wielu lat nie odnotowano ani jednego przypadku choroby zawodowej związanej z narażeniem na hałas, tj. zawodowego uszkodzenia słuchu. W związku z wydaną przez PPIS w Żarach w 2021 r. decyzją nakazującą obniżenie stężenia zapylenia sadzy technicznej do norm określonych prawem, w 2022 r. poprawiono warunki pracy 7 osobom. Fakt ten ma kluczowe znaczenie w profilaktyce chorób zawodowych. W 2022 r. nie odnotowano zgłoszeń podejrzeń chorób wywołanych przez czynniki chemiczne. W roku 2022, w następstwie przeprowadzonych kontroli wydano 12 nakazów przeprowadzenia badań środowiska pracy oraz w następstwie zmian prawnych dotyczących krystalicznej krzemionki wydano 6 decyzji nakazujących sporządzenie rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i/lub sporządzenie rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Od roku 2019 nie stwierdzono choroby zawodowej związanej z narażeniem na działanie krzemionki krystalicznej w środowisku pracy.

Nadzór bieżący w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy

W roku 2022 przeprowadzono łącznie 126 kontroli sanitarnych, w wyniku których wydano ogółem 31 decyzji nakazowych (łącznie 147 nakazów), dotyczących między innymi:

- poprawy stanu technicznego i sanitarnego pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych (53 nakazy),
- spełnienia wymagań w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych, m.in. oznakowanie miejsca ich przechowywania, zapewnienia właściwych środków ochrony indywidualnej oraz natrysków ratunkowych, zapewnienie instrukcji dotyczących bezpiecznego postępowania, sporządzenia aktualnego spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz uzyskania aktualnych kart charakterystyki (15 nakazów),
- sporządzenia oceny ryzyka, w tym także związanej z narażeniem na hałas oraz czynniki chemiczne na określonych stanowiskach pracy (14 nakazów),

- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (12 nakazów),
- prowadzenia rejestru prac i pracowników w kontakcie/narażeniu na działanie czynników rakotwórczych oraz przesłanie corocznej informacji do LPWIS (8 nakazów),
- prowadzenia rejestru prac narażających oraz rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia (8 nakazów),
- obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia (1 nakaz).

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.”

Na terenie działalności PPIS w Żarach nie funkcjonuje żadna firma wykonująca usługi w zakresie usuwania i zabezpieczania wyrobów zawierających azbest.

W 2022 r. na terenie powiatu żarskiego nie została skontrolowana żadna firma, która dokonywała prac demontażu płyt azbestowych.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie stosowania i wprowadzania do obrotu chemikaliów

W roku 2022 skontrolowano 1 producenta substancji chemicznej (przeprowadzono 4 kontrole), 78 podmiotów stosujących substancje i mieszaniny chemiczne oraz 8 podmiotów zajmujących się obrotem chemikaliami (w tym produktami biobójczymi i kosmetykami). Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia zarówno w zakresie stosowania, jak i wprowadzania do obrotu chemikaliów. Nakazy z zakresu nadzoru nad chemikaliami dotyczyły:

- zaprzestania udostępniania na rynku produktów biobójczych (6 nakazów),
- zaprzestania stosowania niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych z uwagi na złe ich
- oznakowanie, brak spisu oraz aktualnych kart charakterystyki (5 nakazów),
- wydzielenia i/lub odpowiednio oznakowania miejsca przechowywania niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych (4 nakazy),
- zapewnienia instrukcji magazynowania, transportu, przechowywania i stosowania produktów chemicznych oraz zapoznać z nią pracowników i zapoznania z nią pracowników (2 nakazy),
- zapewnienia właściwych środków ochrony indywidualnej pracownikom mającym kontakt z produktami chemicznymi (2 nakazy),
- zapewnienia natrysków (pryszniców) do przemywania oczu (2 nakazy).

Działania profilaktyczne prowadzone w zakładach pracy

W trakcie kontroli zakładów pracy zwracano uwagę na przestrzeganie zakazu palenia tytoniu wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych oraz właściwe oznakowanie miejsc objętych zakazem. W roku 2022 sporządzono 12 informacji dotyczących wyników kontroli w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Ponadto w trakcie rutynowych kontroli zakładów pracy, kadrze kierowniczej udzielano instruktażu na temat profilaktyki chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. Informowano również o zasadach profilaktyki chorób zakaźnych, w tym odry. Ponadto, w pierwszych kwartale roku sprawozdawczego w zakładach pracy, w związku z panującą epidemią Covid-19, informowano o obowiązkach związanych z wprowadzeniem procedur mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa, m.in. zwracano uwagę na dostępność płynów do dezynfekcji rąk, instrukcje mycia i dezynfekcji rąk oraz zachowany dystans pomiędzy pracownikami. Ponadto, wskazywano inne możliwe sposoby zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 w zakładach pracy.

Pracowników narażonych na czynniki szkodliwe dla zdrowia instruowano o celowości stosowania środków ochrony indywidualnej ze szczególnym naciskiem na środki ochrony słuchu, mając na uwadze fakt, że hałas jest głównym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia występującym w zakładach pracy zlokalizowanych w powiecie żarskim.

PODSUMOWANIE

Z przeprowadzonej oceny bezsprzecznie wynika, że głównym czynnikiem szkodliwym występującym w zakładach pracy zlokalizowanych na terenie powiatu żarskiego jest hałas. W warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu (85 dB) pracuje 381 pracowników, natomiast w warunkach przekroczenia wartości progu działania hałasu (80 dB) – 1461 pracowników. Głównymi źródłami hałasu są maszyny i urządzenia oraz procesy technologiczne. Kontrole wykazały, że pracodawcy skutecznie opracowują i wdrażają programy działań organizacyjno-technicznych mające na celu obniżenie narażenia na hałas. W przypadku braku możliwości technicznych, bądź organizacyjnych obniżenia hałasu, pracownicy są wyposażani w indywidualne środki ochrony słuchu. Od 15 lat nie notowano chorób zawodowych związanych z uszkodzeniem słuchu.

CHOROBY ZAWODOWE W POWIECIE ŻARSKIM

W roku 2022 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach wydał 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, które potwierdzono wydaniem karty stwierdzenia choroby zawodowej oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Zestawienie chorób zawodowych stwierdzonych w powiecie żarskim w latach 2016-2022

Pozycja z wykazu chorób zawodowych	Nazwa choroby zawodowej	Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w latach						
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3	Pylice płuc - pylica krzemowa.			1				
6	Astma oskrzelowa					1		
15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat.	1		1				1
17	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi.		1	2	1	1	1	
19	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy.	3		1				
20	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy – zespół cieśni nadgarstków.						1	
26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa.	1	2	4	3	1	2	1

Stwierdzone choroby zawodowe są wynikiem wieloletniej ekspozycji pracowników na czynniki szkodliwe bądź uciążliwe występujące w środowisku pracy. W przypadku chorób zawodowych stwierdzonych w 2022 r. są to odpowiednio dla:

- choroby zakaźnej lub pasożytniczej albo jej następstw – 4 lata i 7,5 m-ca narażenia na czynniki biologiczne krętki *Borrelia burgdorferi*,
- przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat – 33 lata narażenia na nadmierny wysiłek głosowy.

Natomiast w latach 2016 – 2022 czynnikami szkodliwymi wywołującymi choroby zawodowe były: pył krzemowy (28 lat pracy), nadmierny wysiłek głosowy (30 lat pracy), benzyna lekka obrabiana wodorem (26 lat pracy), pył azbestowy (10-25 lat pracy), odwracanie i nawracanie oraz zginanie i prostowanie przedramion, prostowanie i zginanie nadgarstków, chwytanie przedmiotów (9-15 lat pracy), wykonywane w szybkim tempie powtarzalne i wymagające użycia siły ruchy zginania i prostowania nadgarstków oraz łokci, ruchy odwracania i nawracania przedramienia, ruchy chwytania i utrzymywania przedmiotów, praca wymagająca użycia siły i zaangażowania obu kończyn górnych oraz chwytania przedmiotów palcami (14 lat 3 miesiące pracy) oraz czynniki biologiczne - krętki *Borrelia burgdorferi* występujące w terenie otwartym w sąsiedztwie łąk i lasów (12-45 lat pracy).

Wzrastająca świadomość pracowników co do przysługujących im praw oraz roszczeń, skutkuje zgłaszaniem w dalszym ciągu podejrzeń chorób zawodowych, zarówno przez lekarzy jak i byłych pracowników.

W 2022 roku prowadzone było ponadto postępowanie w związku ze zgłoszeniem 2 przypadków podejrzenia choroby zawodowej - przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat, 2 przypadków podejrzenia chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw z pozycji 26 wykazu chorób zawodowych (borelioza i Covid-19), 1 przypadku podejrzenia przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy (zespół cieśni nadgarstka).

W ostatnich 7 latach najczęściej stwierdzanymi chorobami zawodowymi na terenie powiatu żarskiego były choroby z wykazu chorób zawodowych z pozycji 26, czyli borelioza oraz z pozycji 17, czyli nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy uznanych za rakotwórcze u ludzi.

Na przestrzeni poprzednich 3 lat, liczba stwierdzanych chorób zawodowych z pozycji 17 utrzymywała się na stałym poziomie. Wynikało to z wieloletniego narażenia na czynniki rakotwórcze powodujące choroby nowotworowe, których okres latencji wynosi od kilku do kilkudziesięciu lat. Było to więc konsekwencją

warunków pracy panujących kilka – kilkadziesiąt lat temu. W 2022 roku nie stwierdzono choroby zawodowej z tej pozycji.

Na przestrzeni 3 lat choroba zawodowa z pozycji 26 wykazu chorób zawodowych – borelioza utrzymuje się na podobnym poziomie. Kontrole warunków pracy przeprowadzane w nadleśnictwach państwowych wykazały, iż pracodawcy od kilku lat prowadzą systematyczne badania okresowe pracowników leśnych, w tym badania serologiczne w kierunku boreliozy. Ponadto w trakcie szkoleń w zakładach pracy podejmowana jest tematyka boreliozy mająca na celu zwiększenie świadomości pracowników w odniesieniu do tej choroby. Wdrażane są również inne działania profilaktyczne takie jak: wyposażenie pracowników w odzież ochronną (obuwie, rękawice, nakrycie głowy), repelenty oraz przyrządy do usuwania kleszczy. Wykrywalność tej choroby ściśle związana jest z prowadzeniem systematycznych badań okresowych, w tym badań serologicznych w kierunku boreliozy. Ponadto, coraz większą grupę zawodową zgłaszającą podejrzenie boreliozy jako choroby zawodowej, stanowią rolnicy.

ŚRODKI ZASTĘPCZE

Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzór nad środkami zastępczymi sprawują organy Inspekcji Sanitarnej.

W roku 2021 (nadal - od lipca 2017 roku), prowadzone było postępowanie w sprawie obciążenia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żarach przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Żarach kosztami postępowania egzekucyjnego w łącznej kwocie 6119,60 zł w związku z nieuiszczeniem, przez osobę ukaraną za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych, kary pieniężnej w wys. 120 000 zł (wymierzonej w 2016 r.). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach w 2019 r. złożył do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. skargę na postanowienie Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Zielonej Górze w przedmiocie obciążenia PPIS w Żarach kosztami postępowania egzekucyjnego. 13 czerwca 2019 r. WSA w Gorzowie Wlkp. uchylił zaskarżone postanowienie. W związku z powyższym, Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Zielonej Górze postanowieniem z 2 stycznia 2020 r. uchylił zaskarżone postanowienie w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji. W czerwcu 2020 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w Żarach ponownie postanowił obciążyć PPIS w Żarach kosztami postępowania egzekucyjnego w łącznej kwocie 6119,60 zł. Na powyższe postanowienie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach złożył do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Zielonej Górze zażalenie. W 2020 r. PPIS w Żarach otrzymał 3 zawiadomienia o niezłaatwieniu sprawy w terminie z uwagi na „konieczność wyjaśnienia istotnych w sprawie okoliczności, w szczególności w związku z argumentami podniesionymi w zażaleniu”. W 2021 r. wpłynęło kolejne zawiadomienie o niezłaatwieniu sprawy w terminie z uwagi na „konieczność przeprowadzenia dodatkowej analizy stanu faktycznego i prawnego sprawy”. Następnie wpłynęło postanowienie Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Zielonej Górze uchylające zaskarżone postanowienie w całości i orzekające o obciążeniu PPIS w Żarach kosztami egzekucyjnymi w kwocie 5007,80 zł. PPIS w Żarach w odpowiedzi na powyższe, wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. skargę na postanowienie Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Zielonej Górze. W lipcu 2021 r. zapadł wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. uchylający zaskarżone postanowienie. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Zielonej Górze złożył do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę kasacyjną od wyroku WSA w Gorzowie Wlkp. PPIS w Żarach odpowiedział na powyższą skargę do NSA. W lipcu 2022 r. PPIS w Żarach otrzymał odpis orzeczenia uchylający zaskarżony wyrok, oddalający skargę i zasądający od PPIS w Żarach zwrot kosztów postępowania kasacyjnego. PPIS w Żarach zwrócił się do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Żarach z wnioskiem o umorzenie kosztów egzekucyjnych.

W związku z pojawiającymi się informacjami na temat pojawienia się ofert sprzedaży produktów zawierających w swoim składzie substancję HHC-O, PPIS w Żarach wzmógł nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych ukierunkowanych na produkty konopne zawierające w swoim składzie substancję HHC-O. Dokonano przeglądu ofert sprzedaży internetowej podmiotów z terenu powiatu żarskiego i nie zidentyfikowano wprowadzania do obrotu ww. środków zastępczych. Ponadto, przeprowadzono kontrolę w jednym obiekcie stacjonarnym na terenie powiatu żarskiego, w trakcie której nie stwierdzono nieprawidłowości. Na terenie powiatu żarskiego nie zidentyfikowano innych podmiotów wprowadzających do obrotu produkty konopne.

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach nie otrzymał żadnej informacji o zatruciu środkami zastępczymi.

PPIS w Żarach prowadził, także we współpracy z Policją, akcje profilaktyczne związane m.in. z następstwami zażywania środków zastępczych. W ramach półkolonii zimowych przeprowadził działania profilaktyczne oraz dystrybucje materiałów edukacyjnych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach uczestniczył w happeningu „Młodość wolna od uzależnień” z utworzonym punktem informacyjno-edukacyjnym

WARUNKI SANITARNO – HIGIENICZNE PLACÓWEK OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

W powiecie żarskim, pod nadzorem PPIS w Żarach w 2022 r. było: 105 placówek oświatowo-wychowawczych, 14 placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży oraz 31 szkolnych gabinetów pielęgniarskich.

Oceny dokonano na podstawie kontroli 54 placówek stałych oraz 14 placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Stan sanitarno-techniczny w 14 placówkach wymagał poprawy. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły między innymi: doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-higienicznego powierzchni ścian i sufitów w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci, uzupełnienia dokumentacji do celów sanitarno-epidemiologicznych, czy zapewnienia odpowiednich warunków do uprawiania sportu i rekreacji w placówkach oświatowych.

W kontrolowanych placówkach przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żarach szczególną uwagę zwracają na stworzenie dzieciom i młodzieży bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i wychowania oraz stan techniczny pomieszczeń, z których korzystają.

Na higienę nauki mają wpływ następujące czynniki: mikroklimat, stanowiska pracy ucznia, rozkłady zajęć lekcyjnych oraz odpowiednie oświetlenie stanowiska pracy.

Czynniki te w istotny sposób oddziałują na rozwój zdrowotny dziecka.

MIKROKLIMAT

Do właściwego mikroklimatu należy zaliczyć: **odpowiednią temperaturę, wilgotność i ruch powietrza.**

Najlepszym środkiem na zapobieganie zagrożeń związanych z zanieczyszczeniami powietrza w pomieszczeniach jest sprawna wymiana powietrza, zapewniana przez wentylację oraz częste wietrzenie pomieszczeń.

W kontrolowanych placówkach, zwłaszcza w budynkach adaptowanych, stwierdza się brak lub nieprawidłową wentylację, która sukcesywnie, w miarę możliwości technicznych jest zapewniana.

W takiej sytuacji najprostszym sposobem utrzymania dobrej jakości powietrza jest aktywne wietrzenie pomieszczeń. Nieodpowiednie warunki w tym zakresie mogą prowadzić do dolegliwości ze strony układu oddechowego i osłabienia koncentracji. W 2022 roku nie odnotowano problemów związanych z nieodpowiednią temperaturą.

STANOWISKA PRACY UCZNIĄ

Stanowiska pracy, z których dzieci i młodzież korzystają przez znaczną część dnia w przedszkolu i szkole mają istotny wpływ na kształtowanie prawidłowej postawy.

Stoły i krzesła powinny być prawidłowo zestawione, oznakowane numerem wielkości mebla lub odpowiednim kolorem oznaczającym wielkość mebla oraz posiadać certyfikaty. Niedostosowanie mebli do wzrostu dzieci przedszkolnych i uczniów sprzyja przyjmowaniu przez nich niewłaściwych postaw, powoduje przeciążenia niektórych mięśni, a w konsekwencji powstawanie skolioz i innych schorzeń kręgosłupa.

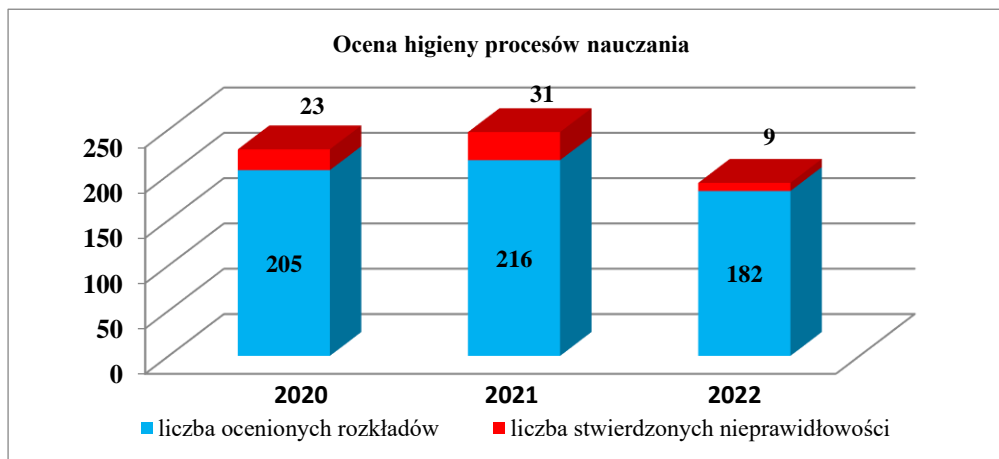
W 2022 roku oceniono dostosowanie 1 537 stanowisk pracy ucznia do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków. W badanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podczas kontroli nadzorowanych placówek sprawdzano certyfikaty potwierdzające zgodność z Polską Normą mebli edukacyjnych oraz odpowiednie oznakowanie stolików i krzesełek. W tym obszarze również nie stwierdzono nieprawidłowości.

ROZKŁADY ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

Zapewnienie zgodnych z zasadami bezpieczeństwa i higieny rozkładów zajęć lekcyjnych wpływa korzystnie na zdolność przyswajania wiedzy i powoduje, iż praca uczniów staje się bardziej efektywna. Dobre ułożenie rozkładów zajęć lekcyjnych sprzyja właściwemu rozwojowi psychofizycznemu dziecka. Skontrolowano 182 rozkłady zajęć lekcyjnych w 14 placówkach nauczania i wychowania. Nieprawidłowości stwierdzono w dwóch placówkach oświatowych, łącznie w dziewięciu oddziałach. Ocenie poddano także możliwość spędzania przerw międzylekcyjnych na świeżym powietrzu, co sprzyja lepszemu dotlenieniu organizmu i skutkować może zwiększoną koncentracją, energią i efektywnością w przyswajaniu wiedzy.

Sytuację w tym zakresie, w porównaniu do lat ubiegłych, przedstawia poniższy wykres:

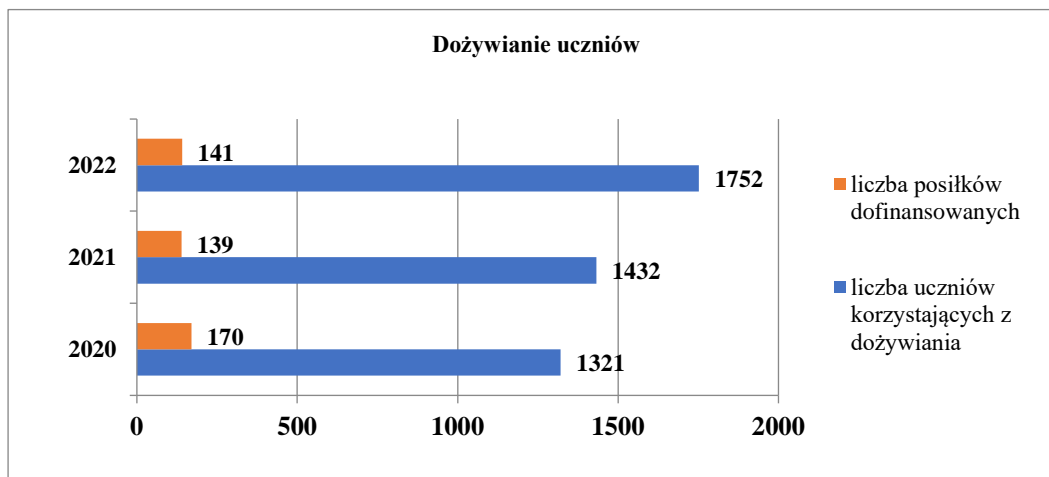
OŚWIETLENIE

Oświetlenie pomieszczeń szkolnych powinno zapewnić wygodę widzenia, czyli zdolność rozróżniania szczegółów bez nadmiernego zmęczenia wzroku, umożliwić sprawne pisanie i czytanie. Niewłaściwe oświetlenie powoduje u uczniów szereg objawów, np. bóle oczu i głowy, wzrost zmęczenia, pogłębianie wad wzroku, co w konsekwencji obniża wyniki nauczania.

W 2022 roku wydano 3 decyzje merytoryczne nakazujące doprowadzenie oświetlenia do wymagań określonych w Polskiej Normie PN 12464-1:2022-01 oraz 10 zaleceń pokontrolnych dotyczących wykonania pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego na stanowisku pracy ucznia.

DOŻYWIANIE UCZNIÓW W SZKOŁACH

Dzieci i młodzież szkolna mają możliwość korzystania z dożywiania, tj.: drugich śniadań, obiadów jednodaniowych i dwudaniowych. W 2020 r. z dożywiania w placówkach oświatowych skorzystało 1321 uczniów, w tym dofinansowanych było 170 posiłków, co stanowiło 13%, w 2021 r. z dożywiania skorzystało 1432 uczniów, w tym dofinansowanych było 139, co stanowiło 9,7% wszystkich posiłków, natomiast w 2022 roku z dożywiania korzystało 1752 uczniów, w tym dofinansowanych zostało 141 posiłków, co stanowi 8,05% wszystkich posiłków.

INFRASTRUKTURA DO PROWADZENIA ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Ważnym czynnikiem warunkującym rozwój i zdrowie uczniów jest aktywność fizyczna. Spośród 23 skontrolowanych szkół podstawowych i ponadpodstawowych: 7 posiadało szkolny zespół sportowy z boiskiem, 2 placówki posiadają salę gimnastyczną z boiskiem. Pozostałe placówki posiadają tylko salę gimnastyczną lub tylko boiska sportowe. Ponadto 9 skontrolowanych placówek korzysta dodatkowo z boisk sportowych typu „Orlik”, które usytuowane są w bezpośrednim sąsiedztwie szkół. Po lekcjach wychowania fizycznego dzieci i młodzież nie korzystają z natrysków, używane są one tylko po dodatkowych zajęciach. Spowodowane może to być niedostatecznie długim czasem przerw międzylekcyjnych.

SUBSTANCJE I PREPARATY CHEMICZNE W SZKOŁACH

Spośród 23 skontrolowanych szkół 9 z nich posiadało gabinet chemiczny wyposażony w odczynniki do przeprowadzania doświadczeń i zajęć praktycznych. Wszystkie placówki posiadały spis odczynników chemicznych, które przechowywane są prawidłowo w zamkniętych szafach bądź na zapleczach gabinetów chemicznych. Odczynniki posiadają prawidłowe oznakowanie oraz karty charakterystyk. Nie stwierdzono odczynników przeterminowanych.

WARUNKI DO UTRZYMANIA HIGIENY OSOBISTEJ UCZNIÓW

Niewłaściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów uniemożliwiają zachowanie podstawowych zasad higieny.

Dzieci i młodzież w sposób szczególny narażone są na różnego rodzaju zagrożenia. Ciepła, bieżąca woda przy umywalkach do mycia rąk jest niezbędna do tego, aby wyrobić w uczniach nawyk mycia rąk przed i po wyjściu z toalety oraz w innych sytuacjach w miarę potrzeb. Niedokładne mycie rąk lub unikanie mycia może być przyczyną zachorowań na choroby zakaźne. W 2022 roku stwierdzono brak ciepłej wody przy punktach wodnych w jednej placówce przy sali gimnastycznej. W pozostałych placówkach zapewniono bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki do utrzymania higieny osobistej, między innymi mydło w płynie.

PLACE ZABAW DLA DZIECI

W 2022 r. skontrolowano 40 placów zabaw w żłobkach, przedszkolach i szkołach. Urządzenia i sprzęt do zabaw zapewniały bezpieczne użytkowanie, piaskownice były zabezpieczone przed zanieczyszczeniami odchodami zwierzęcymi, przynajmniej raz w roku był wymieniony piasek w piaskownicach.

Konieczność wymiany piasku w piaskownicach oraz właściwe zabezpieczenie przed zanieczyszczeniami ma na celu ochronę dzieci przed chorobami pasożytniczymi, w tym przede wszystkim pochodzenia odzwierzęcego.

W placówkach oświatowych obserwuje się stopniową poprawę liczby certyfikatów na urządzenia na placach zabaw. Urządzenia nieposiadające stosownych dokumentów są wymieniane na nowe.

OPIEKA MEDYCZNA W SZKOŁACH

Na terenie powiatu żarskiego dzieci w 87% placówek mają zapewnioną opiekę pielęgniarską. Opieka ta prowadzona jest w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej przez pielęgniarki środowiska szkolnego, w gabinetach zastępczych na terenie placówek przez pielęgniarki środowiskowe lub na terenie ośrodków zdrowia w ramach zawartych umów z placówkami oświatowymi.

Sprawowana jest w różnym wymiarze czasowym (codziennie, 1 raz w tygodniu, 1 raz w miesiącu).

PLACÓWKI LETNIEGO I ZIMOWEGO WYPOCZYNKU

Wypoczynek letni i zimowy dla dzieci organizowany jest w formie wyjazdowej lub w miejscu zamieszkania. Stan sanitarno-higieniczny placówek jest dobry. Placówki są dobrze zorganizowane, a dzieci są pod opieką wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej. W czasie ferii zimowych ze zorganizowanego wypoczynku skorzystało 57 dzieci i był to wypoczynek w miejscu zamieszkania. W trakcie wakacji 371 dzieci i młodzieży skorzystało z wypoczynku w miejscu zamieszkania. Podczas wypoczynków nie stwierdzono nieprawidłowości.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Wszystkie czynniki, które są przedmiotem kontroli, mają ogromny wpływ na rozwój i zdrowie dzieci. Szkoła i jej wyposażenie stanowią dla wzrastającego organizmu środowisko zewnętrzne, które wpływa na różne funkcje życiowe, rozwój, zdolność do pracy i wyniki tej pracy.

Dzieci w przedszkolach i szkołach spędzają znaczną część czasu, rosną, kształtują się i doskonalą sprawność swoich narządów.

W związku z tym bardzo ważne jest zapewnienie dobrego stanowiska pracy dziecka, które sprzyjać będzie właściwemu psychofizycznemu rozwojowi. W tym zakresie, wskazana jest ścisła współpraca dyrektorów szkół z rodzicami. Temat ten wielokrotnie akcentowany jest w trakcie kontroli.

Dążenie organów prowadzących i dyrektorów do poprawy warunków higieniczno-zdrowotnych w miejscach pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych, którymi zarządzają, jest widoczne. Obserwuje się ciągłą poprawę stanu sanitarno-higienicznego placówek.

Stan sanitarno-higieniczny w placówkach oświatowo-wychowawczych w powiecie żarskim należy ocenić jako dobry.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Działalność w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2022 r. skupiała się na:

- sporządzaniu opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu,
- uzgadnianiu warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- opiniowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- uzgadnianiu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, a także wydawaniu pism w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianiu dokumentacji projektowych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych,
- zajęciu stanowisk w sprawach innych (m.in. uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy).

Wymienione kierunki działań mają charakter zapobiegawczy i pozwalają na wyegzekwowanie wymogów higieniczno-zdrowotnych oraz higieny środowiska na różnych etapach realizacji przedsięwzięć/inwestycji: opiniowania usytuowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, uzgodnień rozwiązań projektowych, a także odbiorów końcowych obiektu, co w następstwie ma ogromne znaczenie w zakresie oddziaływania środowiska na zdrowie publiczne.

OPINIOWANIE PROJEKTÓW MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W 2022 roku wydano 9 pism uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, 1 uzgodnienie dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz 10 opinii o projekcie dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (6 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 4 projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), w tym 3 opinie negatywne.

Negatywne opinie dotyczyły projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla:

- terenu we wsi Mirostowice Dolne, gmina Żary,
 - obrębów Golin i Lipsk Żarski, gmina Jasień,
- oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żary dla terenów w obrębach Bogumiłów, Drozdów i Grabik.

Wydane opinie dotyczyły uporządkowania struktur urbanistycznych w miastach oraz wsiach m.in. z przeznaczeniem terenów na:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej,
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- tereny zabudowy usługowej,
- tereny zabudowy usług kultury,
- tereny sportu i rekreacji,
- tereny zabudowy produkcyjnej i magazynów,
- funkcje aktywności gospodarczych,
- tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii,
- tereny o dominującej funkcji terenów eksploatacji kopalni,
- tereny rolnicze oraz tereny rolnicze z dopuszczeniem rozproszonej zabudowy zagrodowej,
- tereny zabudowy zagrodowej,
- tereny rolnicze do zalesienia,
- tereny lasów,
- tereny zieleni urządzonej,
- tereny cmentarzy,
- tereny wód powierzchniowych,
- tereny dróg zbiorczych, dojazdowych, wewnętrznych oraz tereny ciągów pieszo-jezdných,
- tereny obiektów i urządzeń telekomunikacji.

OPINIOWANIE PRZED WYDANIEM DECYZJI O ŚRODOWISKOWYCH UWARUKOWANIACH ZGODY NA REALIZACJĘ PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

W tym zakresie, w 2022 r. wydano 9 opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji, w tym 1 negatywna.

Negatywna opinia dotyczyła przedsięwzięcia polegającego na budowie kopalni kruszywa naturalnego Guzów I, dz. nr 127/5 obręb Guzów, gmina Jasień.

OPINIOWANIE CO DO POTRZEBY PRZEPROWADZENIA OCENY ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘWZIĘCIA NA ŚRODOWISKO, A W PRZYPADKU STWIERDZENIA TAKIEJ POTRZEBY - CO DO ZAKRESU RAPORTU

Wydano 92 opinie sanitarne co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, z czego w 7 przypadkach wniesiono o ustalenie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, tj. sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Podstawowym kryterium przy opiniowaniu było zachowanie odpowiednich standardów jakości środowiska oraz warunków akustycznych terenów podlegających tej ochronie tj. zabezpieczenie terenów zabudowy mieszkaniowej przed hałasem, zanieczyszczeniem powietrza, wyeliminowaniem emisji odorów i ich negatywnego wpływu na komfort życia ludzi.

UZGADNIANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ

Uzgodniono 10 dokumentacji projektowych - w tym 1 negatywnie dot. lokalu gastronomicznego.

Opiniowanie rozwiązań projektowych uwzględniało:

- zapewnienie wymogów higieniczno-zdrowotnych oraz higieny środowiska w rozwiązaniach projektowych,
- zachowanie funkcji obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem oraz higieny środowiska,
- zapewnienie wymogów higieniczno-zdrowotnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- eliminację możliwości zanieczyszczenia żywności w obiektach produkujących i prowadzących obrót żywnością,
- zapewnienie odpowiedniego czasowego gromadzenia odpadów medycznych,
- zapewnienie odpowiedniej segregacji i gromadzenia odpadów,
- zapewnienie odpowiednich warunków techniczno-budowlanych, z uwzględnieniem przepisowej krotności wymiany powietrza i jego czystości,
- zapewnienie wody bieżącej ciepłej i zimnej o odpowiednich parametrach, odpowiedniego odprowadzenia nieczystości ciekłych, odpowiedniej wysokości pomieszczeń, itp.,
- zapewnienie odpowiednich wymogów higieniczno-zdrowotnych w obiektach prowadzących działalność leczniczą.

Egzekwowano również uzyskanie wymaganych prawem odstępstw od wymagań techniczno-budowlanych (w zakresie wysokości pomieszczeń, odpowiedniego oświetlenia, zagłębienia) wydawanych przez Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp.

ODBIORY KOŃCOWE OBIEKTÓW

Uczestniczono w 44 odbiorach końcowych obiektów w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania, w tym:

• warsztat samochodowy	- 1
• lokale gastronomiczne	- 3
• obiekty produkcyjne, przemysłowe i magazynowe	- 7
• budynki handlowo-usługowe	- 7
• budynki mieszkalne	- 3
• gabinety kosmetyczne i fryzjerskie	- 8
• budynki socjalno-biurowe	- 3
• budynki użyteczności publicznej, świetlice wiejskie, itp.	- 5
• inst. oczyszczania gazów odlotowych	- 1
• hostel	- 1
• stacja uzdatniania wody	- 3
• biogazownia	- 1
• stacja demontażu pojazdów	- 1

Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na zgodność wykonania obiektu z dokumentacją projektową oraz zgodność z wymogami higieniczno-zdrowotnymi.

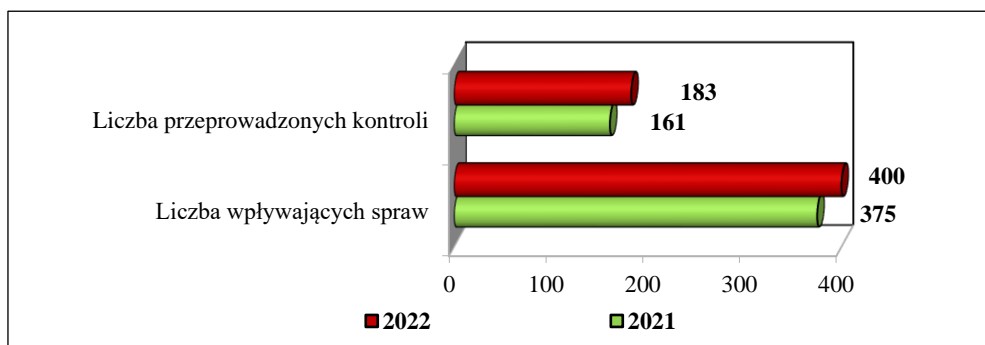
KONTROLE W TRAKCIE REALIZACJI OBIEKTU BUDOWLANEGO

Nie wpłynął żaden wniosek dot. kontroli w trakcie realizacji obiektu budowlanego.

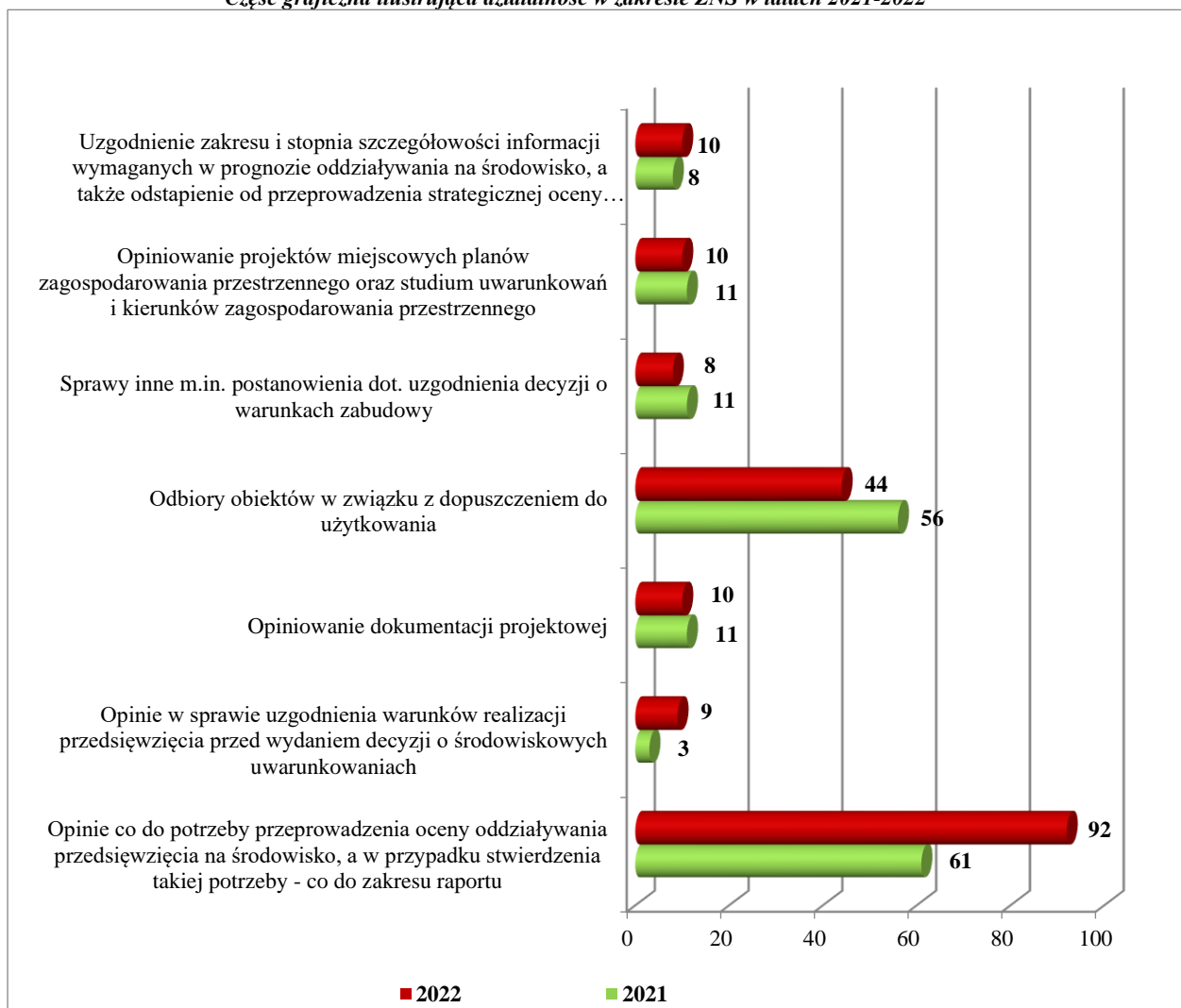
INNE

W 2022 r. wydano 8 pism, w tym 2 postanowienia dotyczące uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy dot. zmiany sposobu użytkowania.

Liczba spraw, a działalność kontrolna ZNS w latach 2021-2022

Część graficzna ilustrująca działalność w zakresie ZNS w latach 2021-2022

PODSUMOWANIE

Przeprowadzono 183 kontrole, na podstawie których wydano opinie. Wydane opinie dotyczyły:

- uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko – 9,
- uzgodnienie dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - 1,
- projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – 10,
- uczestniczeniu w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych – 44,
- uzgodnienia dokumentacji projektowych – 10,
- uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – 9,
- potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu – 92,
- zajęcia stanowisk w sprawach innych (m.in. uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy) – 8.

WNIOSKI

Na porównywalnym poziomie w stosunku do lat poprzednich obserwuje się brak zgodności wykonania inwestycji z dokumentacją projektową. Wielokrotnie stwierdzono brak realizacji wymogów higieniczno-zdrowotnych, które były przewidziane na etapie rozwiązań projektowych oraz niespełnienie wymogów higieniczno-zdrowotnych na etapie uzgodnień projektowych opiniowanych przez rzeczoznawców do spraw higieniczno-zdrowotnych.

PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach realizuje kierunki działań, które wynikają z założeń Narodowego Programu Zdrowia i wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia. Wszelkie podejmowane działania dostosowane są do potrzeb zdrowotnych środowiska lokalnego powiatu żarskiego.

Do zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żarach należy organizacja, realizacja, koordynowanie, monitorowanie i nadzorowanie działalności oświatowo – zdrowotnej, a celem jest kształtowanie postaw prozdrowotnych.

Realizowane są następujące działania:

- inicjowanie i realizacja kierunków przedsięwzięć, zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, utrwalanie zasad higieny i racjonalnego odżywiania oraz metod profilaktyki zdrowotnej;
- aktywowanie społeczności lokalnej do podejmowania działań na rzecz własnego zdrowia;
- prowadzenie porad i szkoleń dla pracowników placówek nauczania i wychowania, przedstawicieli organizacji społecznych i stowarzyszeń w zakresie metodyki oświaty zdrowotnej i prowadzonych działań;
- koordynowanie krajowych, wojewódzkich i powiatowych programów edukacyjnych, realizowanych przez placówki nauczania i wychowania;
- edukacja dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki zdrowotnej;
- udzielanie porad i informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu szkodliwych czynników na zdrowie człowieka;
- monitorowanie i ocena podejmowanych do realizacji programów edukacyjnych.

Wszystkie podejmowane interwencje programowe i nieprogramowe mają tematyczne odzwierciedlenie w założeniach strategicznych Narodowego Programu Zdrowia i służą poprawie stanu zdrowotnego społeczeństwa. Zgodnie z tymi założeniami zdrowie człowieka, co wyraźnie należy podkreślić, aż w 40-50% zależy od stylu życia jednostki. Stąd też wyraźny nacisk PPIS w Żarach kładzie na działania promocyjne i profilaktyczne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach prowadzi działania oświatowe przy współpracy z wieloma instytucjami, jednostkami, organizacjami i ekspertami szczebla lokalnego:

- Starostwem Powiatowym w Żarach,
- Ratownikiem medycznym,
- Komendą Powiatową Policji w Żarach,
- Kuratorium Oświaty Oddział Rejonowy w Żarach,
- Strażą Miejską w Żarach,
- Dyrekcjami szkół i przedszkoli powiatu żarskiego,
- Urzędem Miejskim w Lubsku,
- Ośrodkiem Kultury i Biblioteki w Trzebielu
- Poradnią Terapii Uzależnień INTRAMED w Lubsku,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Żarach,
- Poradnią Rodzinną przy Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żarach,

REALIZOWANE PROGRAMY ZDROWOTNE I AKCJE PROMUJĄCE ZDROWIE

PROGRAMY EDUKACYJNE

- **Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV**

Głównym celem programu jest wzrost wiedzy na temat HIV i AIDS oraz zmniejszenie liczby zakażeń HIV w drodze ryzykownych zachowań. Program realizowany jest w różnych formach, między innymi poprzez:

- kampanie medialne realizowane z udziałem Krajowego Centrum ds. AIDS;
- obchody Światowego Dnia AIDS – 1 grudnia;
- obchody Dnia Pamięci o Zmarłych na AIDS - trzecia niedziela maja;
- systematyczne działania edukacyjne w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV;
- edukację i uświadamianie społeczeństwa.

Liczba osób zakażonych HIV wciąż wzrasta, a nieleczone zakażenie HIV prowadzi do zachorowania na AIDS. Na ryzyko zakażenia HIV narażeni są wszyscy – bez względu na wiek, płeć, orientację seksualną, religię czy rasę. W związku z tym wiedza na temat HIV i AIDS jest niezbędna każdemu człowiekowi. Droga do zatrzymania wzrostu zachorowań nie są leki, lecz unikanie sytuacji, w których można zarazić się wirusem. Kluczową kwestią jest profilaktyka i uświadamianie jakie są kanały przenoszenia HIV. Od wdrożenia badań

w 1985 r. do 31 grudnia 2022 r. stwierdzono zakażenie HIV u 27552 obywateli Polski, odnotowano 3868 zachorowań na AIDS, natomiast 1448 chorych zmarło. Szacuje się, iż faktyczna liczba zakażonych może być nawet trzykrotnie większa. Na dzień 14.11.2022 r. leczeniem antyretrowirusowym (ARV) objętych było około 17990 pacjentów. Stąd tak istotne jest promowanie świadomego, anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV.

W ramach programu pracownicy PZ i OZ podjęli działania edukacyjne w zakresie zapobiegania zakażeniom przenoszonym drogą płciową i/lub drogą krwi, ze szczególnym uwzględnieniem HIV, poprzez przeprowadzanie pogadanek i prelekcji multimedialnych w szkole ponadpodstawowej, publikację postów w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter) na temat profilaktyki zakażeniom HIV i zapobiegania AIDS.

W ramach obchodów Światowego Dnia Walki z AIDS w grudniu 2022 r. zorganizowano kampanię informacyjno-edukacyjną w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żarach.

Programem profilaktyki HIV/AIDS w 2022 r. objęto ogółem 2123 mieszkańców powiatu żarskiego.

- **Wojewódzki Program Profilaktyki Nowotworów**

Program wpisuje się w Narodowy Program Zwalczenia Chorób Nowotworowych realizowany przez Narodowy Fundusz Zdrowia i Ministerstwo Zdrowia.

Celem programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na nowotwory, w tym na raka piersi oraz raka szyjki macicy, poprzez propagowanie profilaktyki pierwotnej wśród ogółu kobiet, ze szczególnym uwzględnieniem dziewcząt ze szkół ponadpodstawowych. Program kładzie nacisk na samokontrolę piersi poprzez regularne ich samobadanie, poznawanie zmienności struktury piersi w zależności od fazy cyklu i wieku, uwrażliwienie na fakt istnienia problemu raka piersi i raka szyjki macicy oraz uświadomienie konieczności wykonywania regularnych badań cytologicznych, USG piersi i mammografii.

W roku 2022 r. realizacja programu opierała się na kampaniach informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żarach oraz zajęciach edukacyjnych. W ramach programu pracownicy PZ i OZ przeprowadzili pogadanki i prelekcje multimedialne, dystrybucję tematycznych materiałów edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych, podczas wycieczek letnich i zimowych. Pracownicy PZ i OZ uczestniczyli również w trzech imprezach prozdrowotnych zorganizowanych przez dyrektora Ośrodka Kultury i Biblioteki w Trzebielu, Urząd Miasta w Lubsku oraz Zespół Szkół Technicznych w Lubsku, podczas których zostały zorganizowane punkty informacyjne. Podczas wyżej wymienionych akcji udzielano informacji o dostępnych badaniach profilaktycznych, a także przeprowadzano instruktaże samobadania piersi na fantomie.

Edukacją i informacją w zakresie profilaktyki nowotworowej objęto ogółem 2740 osoby.

- **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Skąd się biorą Produkty Ekologiczne”**

Ogólnopolski Program Edukacyjny dla przedszkoli pod hasłem „Skąd się biorą produkty ekologiczne” jest opracowany wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Grupa, do której skierowany jest program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat.

Okres przedszkolny jest niezmiernie ważnym etapem kształtowania się postaw determinujących aktualne i przyszłe zachowania dotyczące zdrowia. Dlatego też istotne jest edukowanie dzieci w zakresie prawidłowego żywienia już od najmłodszych lat. Utrwalone wówczas przyzwyczajenia zdrowotne i nawyki decydują o późniejszym stylu życia. Z badań wynika także, że żywność ekologiczna może mieć związek ze zdrowszym stylem życia. Konsument ekologiczni częściej dbają o dietę i aktywność fizyczną oraz cechuje ich istotnie mniejsze prawdopodobieństwo nadwagi i otyłości.

Zajęcia w programie „Skąd się biorą produkty ekologiczne” realizowane są poprzez wykorzystanie dedykowanej dzieciom publikacji i filmu animowanego „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, jak również opracowanego scenariusza zajęć dla nauczycieli i lekcji pokazowej.

Chcemy, aby w przedszkolach było zdrowo, ekologicznie i przyjaźnie. W 2022 r. w programie wzięło udział 25 przedszkoli powiatu żarskiego, edukacją objęto 725 dzieci.

- **Program Edukacyjny „Czyste Powietrze Wokół Nas”**

Głównym celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń, jak również wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów, „wydobycia” dymu papierosowego,

zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym oraz zwiększenie wiedzy na temat skutków palenia papierosów.

Dla dzieci w wieku przedszkolnym bierne palenie oznacza m.in. zwiększoną częstość występowania przewlekłego zapalenia ucha środkowego, zwiększoną konieczność interwencji chirurgicznej w przebiegu tej choroby, zaburzenia rozwoju psychoruchowego, zaburzenia zachowania dziecka, mniejszą odporność na infekcje. W tym kontekście szczególnie ważna jest realizacja wychowania antytytoniowego dla grupy dzieci 5 i 6 letnich wraz z ich rodzicami.

W roku szkolnym 2021/2022 do realizacji programu w powiecie żarskim przystąpiło 63% przedszkoli i oddziałów przedszkolnych z powiatu żarskiego. Edukacją objęto 1189 dzieci.

- **Program Antytytoniowej Edukacji Zdrowotnej „Bieg po zdrowie”**

Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

Przekazywanie dzieciom wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych oraz kształtowanie odpowiednich umiejętności i postaw związanych z tym obszarem przyczynia się do zdrowego stylu życia, który uważany jest za główny czynnik wpływający na zdrowie człowieka.

Grupa, do której został skierowany program profilaktyki antytytoniowej, to dzieci w IV klasie szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Dzieci w tym wieku zaczynają kształtować w sobie cechy i nawyki, które mogą pozostać z nimi przez całe życie. Dlatego tak ważne jest podejmowanie wobec nich odpowiednio zaplanowanych działań w zakresie profilaktyki palenia tytoniu. Uzasadnieniem do skierowania programu do tej grupy są wyniki badań prowadzonych w Polsce i w wielu krajach na świecie. Wynika z nich, że większość dorosłych palaczy podjęła próby palenia tytoniu, będąc jeszcze nastolatkami.

Program jest skierowany także do rodziców i opiekunów uczniów, gdyż, jak wskazują badania naukowe, zwiększa to skuteczność programów profilaktycznych.

W roku szkolnym 2021/2022, zgodnie z zaleceniami do realizacji VI edycji programu w powiecie żarskim przystąpiło 29 szkół podstawowych. Ogólnie programem zostało objętych 637 uczniów.

- **Program „ARS, czyli jak dbać o miłość” – przeciwdziałanie uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**

Głównym celem programu jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Adresatami programusa: kobiety w wieku prokreacyjnym, pomiędzy 15 a 49 rokiem życia, lekarze, nauczyciele, uczniowie szkół ponadpodstawowych, pracownicy wybranych zakładów pracy, ogół społeczeństwa jako adresat kampanii społecznej.

W roku szkolnym 2021/2022 do realizacji programu w powiecie żarskim przystąpiło 6 szkół ponadpodstawowych.

W 2022 r. realizacja programu opierała się głównie na kampaniach informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żarach i zdalnym promowaniu zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień.

Ogólnie w 2022 r. działaniami objęto 1115 mieszkańców powiatu żarskiego.

- **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”**

Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Do priorytetowych założeń zalicza się zwiększenie wiedzy dotyczącej zbilansowanej diety i aktywności fizycznej, dostarczenie wiedzy i umiejętności korzystania z informacji zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych, kształtowanie postaw i zachowań w zakresie prawidłowego żywienia i uprawiania aktywności fizycznej oraz propagowanie zdrowego stylu życia w szkole, w domu i środowisku pozaszkolnym.

Program skierowany jest do uczniów klas V – VIII szkół podstawowych. Realizacja programu oparta jest na metodzie projektu, dzięki której uczniowie wspólnie z nauczycielami, rodzicami, opiekunami i środowiskiem lokalnym, opracowują własne sposoby i formy propagowania zasad zdrowego stylu życia, zarówno w szkole, jak i w swojej rodzinie. Projekty powinny być interdyscyplinarne, traktujące problem zdrowego trybu życia całościowo, odnoszące się zarówno do zdobywania konkretnych umiejętności, jak też do kształtowania postaw i zwiększania zainteresowania problematyką prozdrowotną. Projekty powinny łączyć aktywność uczniów, spełnienie ich oczekiwań, zaangażowanie otoczenia szkoły i społeczności lokalnej z wykorzystaniem najnowszej dostępnej wiedzy we wskazanym zakresie.

W ramach interwencji przeprowadzono 20 spotkań edukacyjnych, dotyczących zasad prawidłowego odżywiania na przykładzie talerza zdrowia, dyskusji o tym, jaki wpływ na nasze zdrowie ma odżywianie. Spotkania przeprowadzono dla uczestników półkolonii zimowych i letnich oraz dzieci z Trzebiela w Gminnej Bibliotece.

W 2022 r. realizacja założeń interwencji opierała się na kampaniach informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żarach oraz zajęciach edukacyjnych w szkołach.

Ogólnie w 2022 r. działaniami objęto 3242 osób.

- **Program Edukacyjny „Znamię! Znam je?”**

Program edukacyjny “Znamię! Znam je?” realizowany jest przez Fundację “Gwiazda Nadziei” pod honorowym patronem Głównego Inspektora Sanitarnego oraz merytorycznym patronatem Akademii Czerniaka, sekcji naukowej Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej.

Głównym celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych oraz uczniów wyższych klas szkół podstawowych, wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.

Do priorytetowych założeń zalicza się przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka zachorowania na czerniaka, uświadamiani zagrożeń i zasad profilaktyki oraz uświadamianie wartości odpowiednich zachowań i postaw.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żarach w roku 2022 rozpoczęła pracę związaną z realizacją program i będzie także kontynuowana w roku 2023.

INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

- **Światowy Dzień Zdrowia**

Światowa Organizacja Zdrowia powstała na kanwie przekonania, że wszyscy ludzie powinni móc korzystać z prawa do najwyższego możliwego poziomu zdrowia. Każdego roku 7 kwietnia, w rocznicę powstania Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), obchodzony jest Światowy Dzień Zdrowia i każdego roku motyw przewodni poświęcony jest innej tematyce, która podkreśla priorytetowy obszar problemów w obszarze zdrowia publicznego. W 2022 roku hasłem Światowego Dnia Zdrowia było “Nasza planeta, nasze zdrowie”. Światowa Organizacja Zdrowia pragnie skupić uwagę wszystkich na działaniach niezbędnych do utrzymania zdrowia naszego oraz planety, oraz wspierać ruchy na rzecz tworzenia społeczeństw skupionych na dążeniu do poprawy swojego zdrowia.

W ramach kampanii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żarach przeprowadziła akcję edukacyjną w mediach społecznościowych oraz zajęcia edukacyjne w szkołach. Zorganizowano także punkt informacyjny w ramach Powiatowego Konkursu Zdrowego Stylu Życia w Lubsku. W 2022 roku informacją i edukacją objęto 819 osób.

- **Profilaktyka wad postawy „Ogólnopolski dzień tornistra”.**

W ramach Ogólnopolskiego Dnia Tornistra przeprowadzono kampanię edukacyjną w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żarach, mającą na celu:

- dostarczenie dzieciom, nauczycielom oraz rodzicom wiedzy oraz narzędzi, dzięki którym będą mogli dokonywać świadomego wyboru wpływającego na jakość życia,
- zmotywowanie uczniów do prawidłowego i zdrowego trybu życia wraz z działaniami profilaktycznymi wad postawy,
- zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków uczniów oraz związanych z nim wad postawy, a w konsekwencji bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc oraz schorzeń ortopedycznych i neurologicznych.

W 2022 roku informacją i edukacją objęto 689 odbiorców.

- **Akcja Zima „Bezpieczne ferie”. Akcja Lato „#WAKACJE bez uzależnień”**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach co roku, w okresie zimowym i wakacyjnym, podejmuje działania promujące zdrowy styl życia i aktywność fizyczną oraz kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych korzystających z zorganizowanego wypoczynku, jak również wśród całej społeczności lokalnej. W czasie trwania ferii zimowych, a także w trakcie wakacji, przeprowadzano wspólne kontrole wypoczynków pod względem bezpieczeństwa i warunków sanitarno-higienicznych. Akcje odbywały się przy współpracy z Komendą Powiatową Policji w Żarach, Strażą Miejską w Żarach, Kuratorium Oświaty w Żarach. W okresie wakacyjnym nawiązano również współpracę z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Żarach, Poradnią Rodzinną przy Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Żarach oraz Poradnią Terapii Uzależnień INTRAMED w Lubsku. Ponadto przeprowadzone zostały

działania edukacyjne dotyczące m.in. bezpieczeństwa, zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób nowotworowych, szkodliwości palenia tytoniu oraz używania substancji psychoaktywnych.

Łącznie informacją i edukacją objęto 1016 osób.

- **Kampania „Jedyny taki test”**

Celem ogólnopolskiej kampanii społecznej jest popularyzacja wczesnego wykrywania i diagnozowania w kierunku HIV. W czasie kampanii, w dniach 21-28 listopada 2022 r. obchodzony był Europejski Tydzień Testowania w kierunku HIV (ETT) oraz 1 grudnia 2022 r. Światowy Dzień AIDS.

W ramach kampanii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żarach przeprowadziła akcję edukacyjną w mediach społecznościowych oraz spotkanie edukacyjne z prezentacją multimedialną.

Łącznie informacją i edukacją objęto 765 osób.

- **Kampania Europejski Tydzień Szczepień**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żarach włączył się w obchody Europejskiego Tygodnia Szczepień, który odbył się w dniach 24-30 kwietnia 2022 r. Celem obchodów święta było wzmocnienie znaczenia sprawiedliwego i rozszerzonego dostępu szczepionek, aby przyczynić się do długiego i zdrowego życia dla wszystkich. Tegorocznym hasłem obchodów Europejskiego Tygodnia Szczepień było: „Długie życia dla wszystkich”. Podczas obchodów szczególnie zwracano uwagę społeczeństwa na korzyści wynikające ze szczepień ochronnych i ryzykiem związanym ze spadkiem ilości osób zaszczepionych.

W ramach obchodów przeprowadzono akcję informacyjno-edukacyjną, przesłano pismo do lokalnej gazety i telewizji oraz opublikowano w mediach społecznościowych i na stronie internetowej materiały na temat szczepień.

Łącznie informacją i edukacją objęto 737 osób.

- **Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”**

Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności oraz zachęcenie konsumentów do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Kampania umożliwia konsumentom łatwy dostęp do praktycznych informacji niezbędnych podczas kupowania i spożywania żywności – od pomocy przy czytaniu etykiety, przez informacje na temat istoty i zasadności stosowania suplementów diety, do wskazówek na temat przygotowania i przechowywania produktów spożywczych. Kampania adresowana jest głównie do osób między 25 a 45 rokiem życia, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców.

W ramach kampanii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żarach przeprowadziła akcję edukacyjną w mediach społecznościowych, zajęcia edukacyjne w szkole oraz szkolenie dla pracowników PSSE w Żarach.

W 2022 roku informacją i edukacją objęto 1835 osób.

WNIOSKI

Realizacja działań edukacyjnych ukierunkowanych na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców.

Na całokształt sytuacji zdrowia publicznego niewątpliwie ma wpływ zdrowy styl życia. Taka sytuacja wymaga realizacji działań mających na celu poprawę nawyków żywieniowych, wzrost aktywności fizycznej, zwiększenie wiedzy nt. szkodliwości czynnego i biernego palenia tytoniu oraz zwiększenie wiedzy na temat wczesnego wykrywania nowotworów.

Działalność z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej jest realizowana w miarę możliwości. Jednakże nadal odczuwalny jest brak nakładów finansowych oraz niedobór materiałów edukacyjnych w wersji papierowej, co uniemożliwia prowadzenie w pełni działań profilaktycznych. Dlatego też niezbędne jest zwiększenie nakładów na ich realizację.

W roku 2022 edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem stron internetowych i mediów społecznościowych oraz we współpracy z placówkami oświatowo-wychowawczymi. Ponadto podejmowano współpracę z wieloma instytucjami, jednostkami, organizacjami i ekspertami szczebla lokalnego. Mając również na uwadze popularność mediów społecznościowych Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żarach prowadzi swojego Facebooka i Twittera, który cieszy się rosnącym zainteresowaniem, dzięki czemu ma możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

DZIAŁALNOŚĆ INTERWENCYJNA

W 2022 roku rozpatrzono 61 spraw interwencyjnych:

- 9 spraw przekazano jednostkom spoza PIS do załatwienia wg kompetencji,
- 52 sprawy załatwiono we własnym zakresie:
 - 29 interwencji uznano za zasadne,
 - 23 interwencje uznano za bezzasadne,

Wszystkie sprawy interwencyjne załatwiono w terminie.

Problematyka spraw interwencyjnych załatwionych we własnym zakresie w roku 2022

L.p.	Problematyka wniesionych spraw interwencyjnych	Liczba spraw interwencyjnych załatwionych we własnym zakresie	
		Zasadnych	Bezzasadnych
z zakresu higieny żywności, żywienia i przedmiotów użytku		20	10
1.	Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywnościowo-żywnościowych oraz środków transportu żywności	8	2
2.	Jakość zdrowotna żywności	6	6
3.	Postępowanie z żywnością w zakładach żywnościowo-żywnościowych	1	0
4.	Żywnienie w zakładach żywienia zbiorowego	2	0
5.	Inne	3	2
z zakresu higieny pracy		1	2
1.	Warunki sanitarne pomieszczeń pracy lub pomieszczeń higieniczno-sanitarnych	1	1
2.	Zagrożenia zawodowe	0	1
z zakresu higieny środowiska		5	7
1.	Jakość wody	0	3
2..	Stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej	5	4
z zakresu higieny dzieci i młodzieży		3	0
1.	Warunki sanitarno-techniczne w placówkach oświatowo-wychowawczych i wypoczynku	1	0
2.	Inne	2	0
z zakresu epidemiologii		0	4
1.	Zagrożenia epidemiologiczne poza placówkami służby zdrowia	0	3
2.	Inne	0	1
RAZEM 62		29	23

Sprawy interwencyjne przyjęte i rozpatrzone w latach 2020-2022

